

RAPORT Z WIZYTACJI

(ocena programowa)

dokonanej w dniach 28–30 września 2012 r. na kierunku *Informatyka i ekonometria* o profilu ogólnie akademickim prowadzonym na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia realizowanych na Wydziale Nauk Ekonomicznych i Zarządzania Uniwersytetu Szczecińskiego

przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

przewodniczący: prof. dr hab. Łucja Tomaszewicz – członek PKA

członkowie:

- prof. dr hab. Tadeusz Kufel – członek PKA
- dr hab. Barbara Pogonowska – ekspert PKA
- mgr Hanna Chrobak-Marszał – ekspert PKA
- Michał Hojarski – ekspert PKA – przedstawiciel Parlamentu Studenckiego RP

Krótką informacją o wizytacji

Wizytacja na Wydziale Nauk Ekonomicznych i Zarządzania Uniwersytetu Szczecińskiego na kierunku *Informatyka i ekonometria* odbyła się z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2012/2013. Wizytacja tego kierunku studiów odbyła się po raz drugi. Pierwsza ocena jakości kształcenia odbyła się w roku 2007 i zakończyła wydaniem oceny pozytywnej (Uchwała Nr 348/2007 Prezydium Państwowej Komisji Akredytacyjnej z dnia 31 maja 2007 r.).

Aktualna wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą oceny Polskiej Komisji Akredytacyjnej. Natomiast raport Zespołu oceniającego został opracowany na podstawie: przedłożonego przez Uczelnię Raportu samooceny, a także przedstawionej w toku wizytacji dokumentacji, hospitacji zajęć dydaktycznych, analizy losowo wybranych prac dyplomowych oraz zaliczeniowych, wizytacji bazy naukowo-dydaktycznej, a także spotkań i rozmów przeprowadzonych z Władzami Uczelni i Wydziału, pracownikami oraz studentami ocenianego kierunku.

Załącznik nr 1 Podstawa prawna wizytacji

Załącznik nr 2 Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji

Kryterium 1. Koncepcja rozwoju ocenianego kierunku formułowana przez jednostkę

\
1.1)..

Uchwałą Nr 92/92 z dnia 27 lutego 1992 r. Senat utworzył na Wydziale Nauk Ekonomicznych i Zarządzania studia pierwszego i drugiego stopnia na kierunku *Informatyka i ekonometria* realizowane w formie stacjonarnej i niestacjonarnej. W czasie wizytacji przedstawiono protokoły z posiedzeń Rady Wydziału oraz Senatu wraz z listami obecności. W posiedzeniach tych organów brali udział tylko interesariusze wewnętrzni. Usytuowanie w/w kierunku na tym Wydziale było uzasadnione przede wszystkim posiadaniem odpowiedniej kadry dydaktycznej.

Kierunek *Informatyka i ekonometria* jest jednym z 6 kierunków prowadzonych na Wydziale Nauk Ekonomicznych i Zarządzania Uniwersytetu Szczecińskiego. Od 1992 roku kształceni są na nim studenci zarówno w zakresie informatyki w zarządzaniu, jak również szeroko rozumianych metod ilościowych. Pomimo niżu demograficznego studia oferowane na tym kierunku cieszą się w dalszym ciągu popularnością. W roku akademickim 2012/2013 w ramach rekrutacji dokonano naboru nowych studentów w liczbie 119. Jednostki obsługujące ten kierunek to Instytut Informatyki w Zarządzaniu, Katedra Ekonometrii i Statystyki oraz Katedra Ubezpieczeń i Rynków Kapitałowych.

Jak wskazuje się w Raporcie samooceny (R.s., s. 2) podstawowymi celami kształcenia realizowanego na ocenianym kierunku studiów są: „przekazanie wiedzy z zakresu szeroko rozumianej ekonomii, zarządzania i finansów, wypracowanie umiejętności podejmowania racjonalnych decyzji we wszelkiego rodzaju podmiotach i organizacjach gospodarczych, w tym przeprowadzania analiz zjawisk ekonomicznych w skali mikro- i makroekonomicznej z wykorzystaniem narzędzi statystycznych i ekonometrycznych, przekazanie wiedzy i wyrobienie umiejętności z zakresu informatyki ekonomicznej, w szczególności zarządzania procesami biznesowymi, zarządzania wiedzą, przedsięwzięciami informatycznymi oraz technologii internetowych i sieciowych, przekazanie wiedzy i wyrobienie umiejętności w zakresie projektowania, programowania i wdrażania systemów informatycznych i baz danych, formułowania strategii informatyzacji podmiotów gospodarczych, przygotowanie do zdobycia certyfikatów informatycznych, np. Microsoft IT Academy, EUCIP, ECDL oraz uzyskania licencji zawodowych w zakresie obrotu, zarządzania i wyceny nieruchomości. Studia prowadzone na II stopniu mają zapewnić przygotowanie absolwenta do prowadzenia prac badawczych oraz podjęcia studiów trzeciego stopnia”.

Po ukończeniu specjalności proponowanych na wizytowanym kierunku „absolwent jest przygotowany do pracy we wszystkich podmiotach gospodarczych i instytucjach, na stanowiskach (w tym po ukończeniu studiów II stopnia na stanowiskach kierowniczych) analityka biznesowego, systemowego, operatora serwisów internetowych, projektanta baz danych i systemów informatycznych, projektanta polityki bezpieczeństwa danych, jak również na stanowiskach na których wymagane jest stosowanie narzędzi informatycznych, matematycznych statystycznych i ekonometrycznych oraz kierowanie projektami. Może również samodzielnie prowadzić firmę w obszarze e-biznesu, technologii IT, konsultingu, analizy biznesowej, usług IT (w tym usług sieciowych), zarządzania nieruchomościami. Absolwent jest przygotowany do kontynuacji nauki na studiach podyplomowych” (R.s., s. 2).

Na bazie wspólnej inicjatywy Uniwersytetu Szczecińskiego i Hochschule Wismar powstała innowacyjna ścieżka kształcenia – polsko-niemiecki Potok Studiów „Informatyka Gospodarcza” (BSG).

Misja Uniwersytetu Szczecińskiego sformułowana w Strategii Uczeni i przyjęta Uchwałą Senatu nr 88/2011 z dnia 24.11.2011 ma być realizowana w ujęciu pięciu celów strategicznych: „podniesienie jakości badań naukowych, podniesienie jakości i poziomu kształcenia, wspieranie rozwoju kapitału intelektualnego Uczelni, współpraca z otoczeniem oraz podniesienie sprawności i poprawa organizacji Uczelni” (R.s., s. 3).

Jak to zostało podkreślone w Raporcie samooceny realizacja pierwszego celu oznacza dla Wydziału Nauk Ekonomicznych i Zarządzania, w tym dla kierunku *Informatyka i ekonometria*, „dążenie w zakresie działalności naukowej do uzyskania najwyższych kategorii parametryzacji oraz uprawnień do nadawania stopni naukowych z dyscypliny nauk o zarządzaniu. Musi to być związane z intensyfikacją działalności badawczej i wdrożeniowo-eksperyckiej, zwłaszcza w aspekcie międzynarodowym. Wydział wspomaga finansowo programy wyjazdów i staży zagranicznych oraz prowadzenie prac dyplomowych i doktorskich z podmiotami gospodarczymi, próbuje angażować także profesorów z uczelni zagranicznych w projekty naukowe i badawcze (ale również dydaktyczne).

Wspierany jest także rozwój kapitału intelektualnego. Szczególnym wsparciem finansowym objęci są naukowcy o największej liczbie publikacji i cytowań, wdrożeń i patentów, poprzez przyznawanie corocznych nagród za efekty badań naukowych.

Planowany jest także dalszy rozwój infrastruktury badawczej, będącej bazą nowoczesnego warsztatu dla prowadzenia prac badawczych.

System oceny jakości kształcenia wdrażany na Wydziale sprzyja realizacji kolejnego celu strategicznego, tj. uzyskaniu wysokiego poziomu kształcenia na Wydziale. Wypracowywane rozwiązania pozwalają na tworzenie elastycznych programów kształcenia, odpowiednio do potrzeb rynku pracy. Na Wydziale podjęto szereg działań intensyfikujących umiędzynarodowienie kształcenia, sprzyjających także rozwojowi kadry, m.in. w zakresie studiów polsko-niemieckich (BSE) oraz poprzez rozszerzenie oferty przedmiotów do wyboru prowadzonych w językach obcych. Doskonale oferty dydaktycznej wspierane jest przez działania mające na celu usprawnić organizacyjnie funkcjonowanie Wydziału, m.in. poprzez wykorzystanie systemu e-Dziekanat.

Biorąc pod uwagę powyższe, jednoznacznie można stwierdzić że działania Wydziału Nauk Ekonomicznych i Zarządzania w pełni wpisują się strategiczne cele rozwoju Uniwersytetu Szczecińskiego. Należy podkreślić jednak, że dalszy rozwój kierunku *Informatyka i ekonometria* uzależniony będzie przede wszystkim od działań Wydziału mających na celu pozyskanie kandydatów na studia w trudnych warunkach niżu demograficznego.

Wydział Nauk Ekonomicznych i Zarządzania przywiązuje dużą wagę do tych działań. Na s. 41-42 Raportu samooceny wskazuje się przede wszystkim działania, które uatrakcyjnią studia na ocenianym kierunku, tj. dalsze umiędzynarodowienie studiów m.in. poprzez reaktywację potoku angielskojęzycznego oraz stworzenie specjalności multidyscyplinarnych; doskonalenie programów kształcenia i uzyskiwanych efektów odpowiednio do oczekiwań rynku pracy; zwrócenie większej uwagi na współpracę z praktyką gospodarczą w procesie kształcenia, przede wszystkim w zakresie praktyk i staży zawodowych oraz wykładów praktyków wreszcie aktualizacja i uzupełnianie wiedzy absolwentów poprzez uzupełniające formy kształcenia.

1.2).

Współpraca Wydziału Nauk Ekonomicznych i Zarządzania z szeroko rozumianymi interesariuszami zewnętrznymi prowadzona jest wieloobszarowo. Poza współpracą z przedsiębiorcami polegającą między innymi na prowadzeniu szkoleń podnoszących jakość kadry zarządzającej w ramach projektów współfinansowanych przez Unię Europejską i studia Master of Business Administration, realizuje również prace dla jednostek samorządu terytorialnego przy budowie i monitorowaniu strategii rozwoju powiatów, gmin i miast oraz opracowywaniu zróżnicowanych ekspertyz.

Aktywna współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym podnosi doświadczenie praktyczne kadry dydaktyczno-naukowej, co pozwala kształtować pożądaną na rynku pracy kwalifikację absolwenta, poprzez osiąganie wypracowanych wspólnie efektów kształcenia oraz doskonalenie planów studiów, jak również unowocześnianie procesu dydaktycznego. Przykładem tego jest między innymi stworzenie w roku akademickim 2012/2013 nowego kierunku Analizy gospodarcza oraz opracowanie nowego programu kształcenia na kierunku *Informatyka i ekonometria* uwzględniającego założenia Krajowych Ram Kwalifikacji. W celu osiągnięcia założonych efektów kształcenia, pozwalających na uzyskanie przez absolwentów korzystnej pozycji konkurencyjnej na rynku pracy, Wydział umożliwi zdobycie podczas studiów na kierunku IiE uprawnień zawodowych.

Jedną z form współpracy z interesariuszami zewnętrznymi jest organizacja wykładów prowadzonych przez praktyków dla studentów i pracowników. Przykładem mogą tu być

wykłady i prezentacje firmy BLStream sp. z o.o. dotyczące podstaw języka Java oraz firmy Zagozda sp. z o.o. związane z zarządzaniem obiegiem spraw i zadań w przedsiębiorstwie.

Należy pozytywnie odnotować starania Wydziału zmierzające do sformalizowania współpracy prowadzonej ze szczecińskimi przedsiębiorstwami, w tym z firmą BLStream oraz firmą Meritum Technologie Informatyczne w celu uruchomienia na Wydziale Nauk Ekonomicznych i Zarządzania programu edukacyjnego pod nazwą „Akademia UTM” z zakresu zarządzania bezpieczeństwem sieci komputerowych w oparciu o urządzenia Unified Threat Management. W procesie ustalania koncepcji kształcenia ważną rolę odgrywa m.in. Akademickie Biuro Karier. Biuro współpracuje z wieloma instytucjami gospodarczymi i administracyjnymi. Współpraca ta dotyczy monitorowania rynku pracy i tworzenia baz ofert studentów i pracodawców, ale także aktywnego monitorowania przebiegu kariery zawodowej absolwentów, w celu uzyskania informacji o rzeczywistym stopniu wykorzystywania kompetencji nabytych podczas procesu kształcenia (złożony został między innymi projekt w programie PO KL przygotowany przez pracowników kierunku IiE).

Jak widać zakres możliwości uczestnictwa interesariuszy zewnętrznych, w procesie tworzenia efektów kształcenia jest rozległy. Należy dodać, że wdrażany na Wydziale Zarządzania (w tym na kierunku *Informatyka i ekonometria*) system zarządzania jakością kształcenia ma m.in. umożliwiać wykorzystywanie informacji płynących z otoczenia społeczno-gospodarczego. W tym celu powołano Raę Konsultacyjną Praktyków (Uchwała nr 14/01/2012 Rady Wydziału w sprawie powołania Rady Konsultacyjnej Praktyków ds. opiniowania programów kształcenia), której zadaniem jest ocena i opiniowanie realizowanych i tworzonego programów kształcenia, zwłaszcza w odniesieniu do efektów kształcenia. Członkowie 22 osobowej Rady formułowali swoje opinie podczas spotkań z władzami Wydziału w ramach dyskusji nad kształtem nowego programu kształcenia na kierunku *Informatyka i ekonometria*.

Wśród interesariuszy wewnętrznych, poza nauczycielami akademickimi, mających bezpośredni wpływ na koncepcję kształcenia na wizytowanym kierunku, są także studenci. Biorą oni udział w obradach Rady Wydziału, która zatwierdza, zgodnie z przyjętą na Wydziale procedurą wszystkie zmiany w planach studiów i programach kształcenia wynikające ze zmian w przepisach prawa (tj. np. dostosowanie planów i programów do obowiązujących standardów kształcenia, utworzenie nowych specjalności), a także z doskonalenia procesu kształcenia odpowiednio do zmieniających się potrzeb zewnętrznych.

Program na rok akademicki 2012/2013 uzyskał także pozytywną opinię Samorządu studenckiego, a przy jego opracowywaniu wykorzystywane były wzorce międzynarodowe istniejące na wybranych uczelniach zagranicznych (współpartner niemiecki). Tak więc w posiedzeniach organów kolegialnych, w tym także Komisji Dydaktycznej uczestniczyli – jak dotąd – studenci. Obowiązujące na Wydziale procedury nie zostały jednakże sformalizowane. Brak jest dokumentu potwierdzającego prowadzenie poszczególnych etapów prac.

Ocena końcowa 1 kryterium ogólnego: w pełni

1.1) Kierunek *Informatyka i ekonometria* jest jednym z 6 kierunków prowadzonych na Wydziale Nauk Ekonomicznych i Zarządzania Uniwersytetu Szczecińskiego. Kierunek ten istnieje już kilkanaście lat i dobrze wpisuje się w strategię Wydziału Nauk Ekonomicznych i Zarządzania oraz całego Uniwersytetu.

1.2) W procesie tworzenia efektów kształcenia dla ocenianego kierunku bezpośrednio uczestniczyli interesariusze wewnętrzni. Natomiast udział interesariuszy zewnętrznych (przedstawicieli rynku pracy) choć jak dotąd głównie pośredni – był istotny.

Kryterium 2. Spójność opracowanego i stosowanego w jednostce opisu zakładanych celów i efektów kształcenia dla ocenianego kierunku oraz system potwierdzający ich osiągnięcie

2.1 .

Dla kierunku *Informatyka i ekonometria* efekty kształcenia zostały zatwierdzone Uchwałą nr 52/2012 Senatu Uniwersytetu Szczecińskiego z dnia 5 lipca 2012 r. w sprawie określenia efektów kształcenia dla kierunku studiów prowadzonych na Uniwersytecie Szczecińskim i zamieszczone w załączniku nr 39 (studia I stopnia) oraz załączniku nr 40 (studia II stopnia). Uchwalone efekty dotyczą profilu ogólnoakademickiego. W uchwale tej wskazano tylko obszar kształcenia, bez określenia dziedziny i dyscypliny, natomiast w Raporcie samooceny doprecyzowano, że dla studiów I i II stopnia obszar kształcenia oraz dziedziny i dyscypliny naukowe, do których przyporządkowane zostały efekty kształcenia, to *obszar nauk społecznych, dziedzina nauk ekonomicznych, dyscyplina ekonomia*.

Kierunkowe efekty kształcenia dla studiów I stopnia przypisane są jednak do dwóch obszarów nauk: społecznych i ścisłych (X1A_W02, X1A_W03, X1A_W04, X1A_U01, X1A_U02, X1A_U04). Zdaniem Zespołu oceniającego ta wstępna deklaracja jest nieprawidłowa.

Po pierwsze, efekty z obszaru nauk ścisłych dla studiów I stopnia dotyczą zagadnień związanych z wiedzą z zakresu matematyki, rachunku różniczkowego, algebry liniowej, rachunku prawdopodobieństwa (X1A_W02, X1A_W03), które są elementami podbudowy do realizacji efektów z obszaru społecznego (S1A_W06), t.j. służą realizacji efektu ostatecznego: *zna metody i narzędzia, w tym techniki pozyskiwania danych, właściwe dla dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla studiowanego kierunku studiów, pozwalające opisywać struktury i instytucje społeczne oraz procesy w nich i między nimi zachodzące* (S1A_W06). Ponadto, efekty kierunkowe w zakresie umiejętności, przypisane do obszaru nauk ścisłych (K_U16 – X1A_U04, K_U17 – X1A_U02, K_U18 – X1A_U01 i K_U19 – X1A_U02) można zakwalifikować do obszaru nauk społecznych (S1A_U01, S1A_U02, S1A_U03, S1A_U04), traktując efekt obszarowy ogólnie, jako efekt *w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla studiowanego kierunku studiów*.

Po drugie, formułowanie efektów kształcenia w oparciu o dwa obszary kształcenia, powoduje, że w minimum kadrowym muszą znaleźć się przedstawiciele obydwu obszarów, co nie znalazło odzwierciedlenia w przedstawionym przez Wydział minimum kadrowym. Wśród kadry wskazano tylko przedstawicieli obszaru nauk społecznych, dziedzina - nauki ekonomiczne, dyscyplina nauki ekonomiczne. Należy wszakże podkreślić, iż ich dorobek naukowy w przeważającej większości odnosi się do ekonometrii, badań operacyjnych i informatyki ekonomicznej, a więc do aplikacji owej podbudowy dla realizacji efektów kierunkowych z obszaru nauk społecznych.

Podobne uwagi można sformułować do efektów kierunkowych dla II stopnia studiów, tj. efekty kierunkowe (K_W10, K_W11, K_W13, K_W17, K_W19, K_W21, K_W27) związane z obszarem nauk ścisłych (X2A_W02, X2A_W04) dotyczą zagadnień wykorzystania dla analiz ilościowych metod i narzędzi, co można przypisać efektom obszaru nauk społecznych (S2A_W06).

Efekt kierunkowy K_W07 – *zna podstawowe pojęcia i zasady inżynierii oprogramowania* przypisany do obszaru nauk ścisłych X1A_W04, ma cechy efektu specjalnościowego związanego z jedną specjalnością *Inżynieria oprogramowania*. Ponadto efekty kierunkowe (K_W12, K_W14, K_W15) dotyczą zagadnień tylko tej specjalności.

Warto tu przytoczyć Rozporządzenie MNiSzW z dnia 5.10.2011 roku w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz.U. Nr 243, poz. 1445) z § 8. ust. 1 wynika, że *warunkiem uzyskania kwalifikacji pierwszego stopnia albo kwalifikacji drugiego stopnia dla określonego kierunku studiów, poświadczonej dyplomem, jest osiągnięcie wszystkich założonych w programie kształcenia efektów kształcenia*. Oznacza to, że wśród ogólnych efektów kierunkowych nie może znaleźć się ani jeden efekt specjalnościowy, ponieważ będzie taka część studentów, którzy nie zrealizują tego efektu z powodu wyboru innej specjalności.

Efekty kierunkowe są realizowane i weryfikowane przez poszczególne przedmioty, co przedstawiają macierze powiązań. Seminarium dyplomowe wraz z przygotowaniem pracy dyplomowej (studia I stopnia) weryfikuje tylko jeden efekt kierunkowy (S1A_U15) – „*potrafi przygotować w języku polskim opracowanie ...*”, co wydaje się niewystarczające, ponieważ napisanie pracy ma zweryfikować wiele elementów wiedzy, umiejętności i kompetencji. Przedmiot taki jak: Rachunkowość zarządcza (studia II stopnia) jest jedynym przedmiotem, który weryfikuje efekt K_W06 - *zna zasady indywidualnej przedsiębiorczości*. Przedmiot Międzynarodowe standardy sprawozdawczości (studia II stopnia) weryfikuje jako jedyny efekt K_W02 - *ma wiedzę na temat finansów jednostek samorządowych*; a efekty kierunkowe K_W14, K_W32 (studia II stopnia) są weryfikowane przez przedmioty specjalnościowe (Logistyka w przedsiębiorstwie; Ryzyko przedsięwzięć informatycznych), czyli niemożliwe do osiągnięcia dla studentów wybierających inną specjalność.

Tak więc duża liczba efektów kierunkowych (studia I stopnia – 76; studia II stopnia – 67), o bardzo szczegółowym charakterze powoduje, że pojawiają się efekty weryfikowane tylko przez przedmioty specjalnościowe (do wyboru) lub weryfikowane przez tylko jeden przedmiot. Dobrą cechą efektów kierunkowych jest, aby miały charakter ogólny, a na ich osiąganie składały się kompetencje uzyskane w ramach realizacji wielu przedmiotów (efektów szczegółowych)

Dodatkowo, w uchwalonych efektach kierunkowych występują błędy w numeracji. Dla studiów I stopnia brak jest efektów o numerach: K_W31, K_W32, K_W33, dla studiów II stopnia brak jest efektów: K_W18, K_W20, K_W22, K_W29, K_W30, K_U18, K_U22, K_U28, K_U29, K_U30. Sylabusy przedmiotowe zawierają inne wskazania efektów niż macierze przyporządkowania efektów do przedmiotów (np. Logistyka w przedsiębiorstwie).

Powyższe uwagi skłaniają do wniosku, że zbiór efektów kształcenia na studiach I i II stopnia dla kierunku *Informatyka i ekonometria* powinien zostać zmodyfikowany w celu wyeliminowania błędów i ponownie powinna zostać zbudowana macierz przyporządkowań efektów kierunkowych do przedmiotów.

Opis efektów kształcenia, wraz z pełnym wykazem sylabusów, systemem ich oceny oraz weryfikacji jest dostępny na stronie internetowej Wydziału. Zamieszczone są także pakiety informacyjne ECTS zawierające plany studiów i sylabusy poszczególnych przedmiotów. Scharakteryzowana tam jest również struktura oraz cele i procedury obowiązujące w ramach funkcjonowania Wydziału. Pakiet informacyjny ECTS dla kierunku *Informatyka i ekonometria* na rok 2012/2013 posiadający objętość 595 stron zawiera: ogólny opis studiów na Uniwersytecie Szczecińskim, współpracę międzynarodową, kształcenia na Wydziale Nauk Ekonomicznych i Zarządzania oraz szeroki opis kształcenia na kierunku *Informatyka i ekonometria*. Zaprezentowano w nim: efekty kształcenia dla studiów I i II stopnia, kwalifikacje absolwenta, plany studiów oraz sylabusy przedmiotów realizowanych w roku akademickim 2012/2013. Całość uzupełniona jest opisem programu polsko-niemieckich studiów na kierunku *Informatyka i ekonometria*. Zaprezentowano część sylabusów w języku niemieckim.

Całościowy system udostępniana opisu programu studiów należy ocenić bardzo wysoko.

2.2).

W związku z wprowadzeniem opisu kierunku studiów za pomocą efektów kształcenia, modyfikacji uległ wzór sylabusu przedmiotu. Opis przedmiotu za pomocą sylabusu został zmieniony Zarządzeniem nr 107/2011 Rektora Uniwersytetu Szczecińskiego z dnia 6 grudnia 2011 r. w sprawie wprowadzenia w Uniwersytecie Szczecińskim jednolitego opisu przedmiotu i modułu kształcenia (sylabusu). Zarządzenie to wprowadza nowy wzór sylabusu – opisu przedmiotu i poprzez system objaśnień ułatwia wypełnienie nowego wzoru karty przedmiotu. Wzór ten posiada wszystkie niezbędne elementy: powiązania przedmiotowych (szczegółowych) efektów kształcenia z kierunkowymi i obszarowymi efektami kształcenia, określa sposoby weryfikacji poszczególnych przedmiotowych efektów kształcenia. Bilans czasu pracy studenta zawiera podstawowe elementy związane z pracą własną studenta (przygotowanie się do zajęć, studiowanie literatury, udział w konsultacjach, przygotowanie projektu / eseju / itp., przygotowanie się do egzaminu / zaliczenia). Zaproponowany wzór sylabusu jest przejrzysty i wyczerpuje wszystkie niezbędne elementy. Przygotowywanie sylabusów według tego wzoru wymaga jednak dalszego doskonalenia, zauważono np., że w wielu przypadkach formułowane efekty w zakresie kompetencji społecznych przedstawiają efekty umiejętnościowe.

Choć Uczelnia – jak wspomniano wyżej – oferuje studentom szeroki dostęp do informacji na temat zakładanych efektów kształcenia poprzez swoje strony internetowe, to wiedza studentów na ten temat jest ograniczona. Uczelnia nie prowadzi polityki informacyjnej skierowanej do studentów, która miałaby na celu pogłębianie ich wiedzy studentów na temat zakładanych efektów kształcenia.

Studenci podczas spotkania wskazali na bardzo małą znajomość zakładanych efektów kształcenia, które w małym zakresie prezentowane są na zajęciach, głównie na ćwiczeniach, natomiast na wykładach nie były prezentowane w ogóle. Studenci podczas spotkania wyrazili zainteresowanie studiowanym kierunkiem i treściami jakie są im przekazywane na zajęciach, jednocześnie wskazywali też na fakt, iż ich zdaniem kierunek jest zbyt mocno nastawiony na przedmioty ekonomiczne, a w zbyt małym stopniu na przedmioty związane z informatyką. Zwiększenie liczby godzin i przedmiotów z zakresu informatyki, zdaniem studentów, wpłynęłoby pozytywnie na umiejętności praktyczne zdobywane podczas studiów.

Podczas spotkania studenci nie potrafili opisać samodzielnie jakie treści i cele były istotą danego przedmiotu, a także w większości przypadków nie potrafili ocenić przydatności przedmiotu w ich planowanej karierze zawodowej.

Samorząd studentów brał udział w opracowywaniu zakładanych efektów kształcenia, przedstawiciele studentów jako członkowie komisji zgłaszali swoje uwagi do przedstawianych projektów.

2.3).

Opisany w sylabusach system egzaminów, zaliczeń, tworzenia prac przejściowych – projektowych oraz elementy pracy własnej studenta (przygotowania referatów, prezentacji multimedialnych, przygotowania projektów – algorytmów opisu procedur numerycznych, składni programowych w różnych językach – systemach informatycznych) należy ocenić pozytywnie. Ocena metod weryfikacji efektów kształcenia jest pozytywna, choć dokonana została w oparciu o niewielką liczbę przykładów prac przejściowych (egzaminacyjnych i zaliczeniowych), które zostały udostępnione Zespołowi oceniającemu.

Zdaniem studentów formy sprawdzania wiedzy są przejrzyste i zapewniające obiektywizm, a także zapewniające sprawdzalność zdobytej wiedzy w wymaganych i prezentowanych podczas zajęć obszarach. Większość egzaminów ma formę opisową, bądź testową, w zależności od przedmiotu. Niektóre przedmioty wymagające umiejętności praktycznych zakończone są egzaminami - w opinii studentów - sprawdzającymi te

umiejętności. Studenci nie znali szczegółowych efektów kształcenia dla przedmiotów, więc nie potrafili określić czy istnieje możliwość podczas zajęć osiągnięcia założonych efektów, jednak jako szczególnie - ich zdaniem - przydatne ocenili przedmioty z zakresu informatyki.

Dla studentów realizujących cykl kształcenia w oparciu o porozumienie niemiecko-polskie, gdzie część przedmiotów jest realizowana przez partnera niemieckiego, stworzono system przeliczania ocen systemu niemieckiego na oceny określone w uczelnianym regulaminie studenta.

Program studiów nie przewiduje wykorzystania technik kształcenia na odległość, ale Centrum Nauczania Zdalnego Uniwersytetu Szczecińskiego dysponuje zaktualizowanym na rok akademicki 2012/2013 kursem e-learningowym z następujących przedmiotów: Architektura Informacji Serwisów Internetowych, Informatyka ekonomiczna, Inżynieria oprogramowania, Podstawy programowania, Programowanie w Javie, Technologie informacyjne, Technologie programowania systemów internetowych. Sylabusy tych przedmiotów nie wskazują na wykorzystanie technik kształcenia na odległość, co oznacza, że przygotowane kursy stanowią tylko wspomaganie nauczania dla tych przedmiotów.

Skala odsiewu na studiach I i II stopnia jest podobna, wynosi około 20%. Uczelnia wskazuje, że główną przyczyną odsiewu jest rezygnacja studentów z kontynuowania studiów, a drugą przyczyną jest brak właściwych postępów w nauce – powtarzanie semestru z powodu niezaliczenia wymaganych przedmiotów.

Efekty kształcenia są dokumentem zatwierdzanym przez Radę Wydziału Nauk Ekonomicznych i Zarządzania. Są one przechowywane w Sekcji Kształcenia w segregatorach uporządkowanych według roku akademickiego i kierunku studiów. Natomiast brak jest przepisów (zarządzeń Dziekana), z których wynikałoby w jaki sposób Wydział prowadzi archiwizację dokumentacji związanej z realizacją zajęć dydaktycznych i gromadzeniem dokumentacji potwierdzającej uzyskanie zakładanych efektów kształcenia. Dokumentacja toku studiów związana z potwierdzeniem uzyskania przez studenta zakładanych efektów kształcenia i kwalifikacji, tj. protokoły egzaminacyjne, karty okresowych osiągnięć studenta, suplementy oraz dyplomy prowadzona jest prawidłowo. Jedynie w suplementach wskazane jest określenie roku akademickiego w pkt. IV ust. 3 przy wpisach z poszczególnych semestrów. Należy wnosić, że archiwizacja dokumentów związana z procesem kształcenia podlega obowiązującym na Uniwersytecie Szczecińskim zapisom „Instrukcji kancelaryjnej”, której celem jest ustalenie zasad postępowania, mających zapewnić sprawne i szybkie wykonywane czynności kancelaryjnych. Instrukcja ta określa zasady przechowywania i postępowania z aktami w toku bieżącej pracy w komórkach organizacyjnych, w tym m. in.:

- podział czynności kancelaryjnych;
- obieg akt;
- przyjmowanie, otwieranie i sprawdzanie wpływów;
- ewidencjonowanie, rozdzielanie i przydzielanie wpływów;
- rejestrowanie spraw;
- formy załatwiania spraw;
- wysyłanie pism;
- przechowywanie akt spraw w komórkach organizacyjnych;
- wykorzystanie informatyki w czynnościach kancelaryjnych;
- przekazywanie akt do archiwum uczelnianego.

Po upływie okresu przechowywania, akta przekazywane są do archiwum uczelnianego na podstawie spisu zdawczo-odbiorczego, sporządzonego zgodnie z oznaczeniem przewidzianym w instrukcji oraz zgodnie z symbolami, które określa Pismo Okólne Prorektora ds. Kształcenia z dnia 7.12.2011 r.

2.4).

Zarówno Wydział, jak i Uczelnia nie prowadzą systematycznego monitoringu karier absolwentów. W chwili obecnej Uczelnia (Biuro Karier) jest w trakcie opracowywania rozwiązań systemowych, który mają dopiero zostać wdrożony w ramach systemu zapewnienia jakości kształcenia. Dotychczas opinie absolwentów nie wpływały na ewaluację procesu jakości kształcenia na kierunku. Wydział we współpracy z uczelnianym Akademickim Biurem Karier prowadzi jednak szereg działań związanych z monitorowaniem przebiegu kariery zawodowej absolwentów, w celu uzyskania informacji o rzeczywistym stopniu wykorzystywania kompetencji nabytych podczas procesu kształcenia (złożony został między innymi projekt w programie PO KL przygotowany przez pracowników kierunku IiE oraz podjęte zostały inne działania). Wdrażany na Wydziale (w tym na kierunku IiE) system zarządzania jakością kształcenia, ma umożliwiać wykorzystywanie informacji płynących z otoczenia społeczno-gospodarczego. Jak wspomniano wyżej, jednym z celów strategicznych rozwoju kierunku jest nawiązanie kontaktów i podpisanie umów o współpracy w zakresie staży i praktyk zawodowych studentów oraz wykładów praktyków.

Załącznik nr 4 Ocena losowo wybranych prac etapowych oraz dyplomowych

Prace dyplomowe reprezentują zróżnicowany poziom. Ogólna ich ocena zarówno pod względem merytorycznym, jak i formalnym jest pozytywna.

2.5).

Brak sformułowanych uwag w tym zakresie w czasie poprzedniej wizytacji.

Ocena końcowa 2 kryterium ogólnego: *znacząco*

2.1). Zbiór efektów kształcenia na studiach I i II stopnia dla kierunku *Informatyka i ekonometria* powinien zostać zmodyfikowany w celu wyeliminowania błędów i ponownie powinna zostać zbudowana macierz przyporządkowań efektów kierunkowych do przedmiotów.

2.2). Efekty kształcenia sformułowane są w sposób przejrzysty, ale studenci mają małą wiedzę na temat efektów kształcenia, co może wynikać z braku pełnej „polityki informacyjnej” skierowanej do studentów.

2.3). System weryfikacji efektów kształcenia opisany w sylabusach jest właściwy. Studenci nie potrafili ocenić tego systemu, natomiast pozytywnie wypowiedzieli się na temat systemu oceny wiedzy i umiejętności.

2.4). System monitorowania losów absolwentów nie jest jeszcze wdrożony. Podczas wizytacji nie uzyskano informacji na temat planowanego jego wdrożenia.

2.5). Brak sformułowanych uwag w tym zakresie w czasie poprzedniej wizytacji.

Kryterium 3. Program studiów a możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia

3.1). \

Program kształcenia studentów rozpoczynających studia od roku akademickiego 2012/2013 dostosowany jest do wymogów KRK. Programu ten ma określoną strukturę, która zawiera zakładane efekty kształcenia dla kierunku *Informatyka i ekonometria* oraz odniesienie kierunkowych efektów kształcenia do poszczególnych przedmiotów, ich celów oraz efektów

przedmiotowych. Ponadto, każdy z efektów kierunkowych jest realizowany przez kilka przedmiotów (w sporadycznych przypadkach – jak wspomniano wyżej – przez jeden przedmiot). Dla efektów, które zawarte są w karcie przedmiotu określone są metody ich weryfikacji. Oznacza to, że przedmioty przewidziane w programie kształcenia według KRK umożliwiają realizację założonych efektów.

W przypadku studentów studiujących na studiach I stopnia na 2, 3 roku również określone są cele kierunku *Informatyka i ekonometria*, sylwetka absolwenta, przyszłe, potencjalne miejsca zatrudnienia dla poszczególnych specjalności. Na kierunku *Informatyka i ekonometria* plan studiów, dla cykli rozpoczętych w latach 2010/2011 i 2011/2012, tworzy spójną całość, treści poszczególnych specjalności są charakterystyczne i specyficzne, zgodne z ich nazwą. W planie studiów przewidziany jest blok przedmiotów do wyboru. Przedmioty te są zatwierdzane na każdy rok akademicki dla każdej ze specjalności. Zasady kwalifikacji przedmiotów i ich wyboru przez studentów są określone w "Regulaminie przedmiotów do wyboru". Łączny wymiar przedmiotów do wyboru stanowi 33.3%, co daje możliwość częściowego wyboru treści kształcenia przez studenta. Wśród wykładów do wyboru oferowane są wykłady w języku angielskim i niemieckim. W toku studiów przewidziane są następujące formy zajęć: wykłady (50,4% ogólnej liczby godzin zajęć), ćwiczenia i laboratoria (45,9%) oraz zajęcia seminaryjne (4,7%) – stacjonarne I stopnia. Laboratoria dotyczą szerokiej listy przedmiotów. Taką strukturę form zajęć można uznać za prawidłową, szczególnie biorąc pod uwagę, że studenci ponadto odbywają 4-tygodniową praktykę w instytucjach i przedsiębiorstwach. Stosowane metody dydaktyczne są dosyć różnorodne, m.in. dyskusja grupowa, studia przypadków, rozwiązywanie zadań, gry symulacyjne, opracowanie projektu, itp. Dobór metod jest na ogół adekwatny do specyfiki przedmiotu. W sylabusach opracowanych według "starych" zasad określone są efekty – jak wskazano wyżej - w opisach każdego z przedmiotów oraz metody ich weryfikacji. Program studiów dla 2, 3 roku spełnia wymagania określone w standardzie. Można wobec powyższego stwierdzić, że dla wszystkich lat program studiów jest opracowany w taki sposób, że umożliwia on osiągnięcie celów oraz każdego z zakładanych efektów kształcenia na kierunku *Informatyka i ekonometria*. Podobne wnioski można postawić w przypadku 2 roku studiów II stopnia.

W roku akademickim 2012/2013 kontynuowane jest kształcenie na studiach inżynierskich realizowanych w ramach specjalności „Inżynieria Internetu”. Na 7 semestrze (4 roku) studiów kształci się jeszcze 40 studentów. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 lipca 2007 roku w sprawie standardów kształcenia dla poszczególnych kierunków oraz poziomów kształcenia, a także trybu i warunków, jakie musi spełniać uczelnia, by prowadzić studia międzykierunkowe oraz makrokierunki (Dz. U. Nr 164, Poz. 1166) – Załącznik nr 46 nie przewiduje prowadzenia kształcenia dla formy inżynierskiej. Oznacza to, że ostatnia rekrutacja powinna odbyć się w roku 2007/2008. Na Wydziale Nauk Ekonomicznych i Zarządzania kontynuowana była rekrutacja jeszcze w latach 2008 i 2009. Rekrutację dopiero zakończono w 2010 roku w wyniku Uchwały nr 160e/06/2010 Rady Wydziału Nauk Ekonomicznych i Zarządzania Uniwersytetu Szczecińskiego z dnia 17.06.2010 r. w sprawie zamknięcia specjalności Inżynieria Internetu na kierunku *Informatyka i ekonometria* na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych I stopnia od roku akademickiego 2010/2011. Podobnie, Wydziałowa Komisja Rekrutacyjna ds. naboru kandydatów na rok 2010/2011 (decyzją z dnia 14.06.2010 r. zawiesiła nabór na specjalność inżynierską na kierunku *Informatyka i ekonometria* – specjalność Inżynieria Internetu, wyjaśniając, że konieczność tej decyzji wynika z uwag PKA i Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Powyższe oznacza, że na ostatnim 7 semestrze (zimowym 2012/2013) zostanie zakończone kształcenie na studiach inżynierskich. W lutym 2013 roku odbędą się ostatnie obrony prac inżynierskich, co oznacza zakończenie tego cyklu kształcenia.

Ciesząca się dużą popularnością inżynierska specjalność jest od roku 2010/2011 realizowana w ramach kierunku *Zarządzanie i inżynieria produkcji*.

Ogólna liczba punktów ECTS w toku studiów I stopnia wynosi 180 (120 – II stopień). Wymagania dotyczące liczby godzin, jak również liczby punktów ECTS dla przedmiotów: podstawowych, kierunkowych są spełnione. Za zajęcia seminaryjne, przygotowanie pracy dyplomowej oraz przygotowanie do egzaminu dyplomowego student otrzymuje 10 punktów (20 punktów za pracę magisterską).

W dokumentacji uzupełniającej program kształcenia określona jest łączna liczba punktów ECTS uzyskana na zajęciach wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów, w ramach zajęć z zakresu nauk podstawowych, w ramach zajęć o charakterze praktycznym, minimalna liczba punktów ECTS za realizację modułów kształcenia oferowanych na zajęciach ogólnouczeniowych lub na innym kierunku studiów oraz minimalna liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać na zajęciach wychowania fizycznego.

Szczegółowa struktura punktów ECTS za zajęcia z poszczególnych przedmiotów określona jest w karcie przedmiotu. Ogólnie przyjęty system obliczania nakładu pracy studenta należy ocenić jako prawidłowy. Liczba punktów dla poszczególnych przedmiotów odpowiada wymiarowi godzinowemu. Przy określaniu liczby punktów ECTS dla poszczególnych przedmiotów brana była również pod uwagę względna trudność przedmiotu. Rozkład punktów ECTS pomiędzy semestrami jest równomierny. Za praktykę student otrzymuje 4 punkty, co jest uzasadnione jej wymiarem godzinowym. W opisie modułu praktyki przedstawiona jest struktura nakładu pracy studenta, która odpowiada tej liczbie punktów, to jest 120 godzin bezpośredniej praktyki w przedsiębiorstwie.

W oparciu o analizę systemu ECTS, odnośnie do programu studiów dla naboru 2012/2013 można stwierdzić, że spełnione są warunki określone w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia w części dotyczącej określania łącznej liczby punktów ECTS oraz rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 września 2011 r. w sprawie warunków i trybu przenoszenia zajęć zaliczonych przez studenta. Dla cykli kształcenia, które rozpoczęte zostały w poprzednich latach akademickich spełnione są warunki określone w Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 3 października 2006 r. w sprawie warunków i trybu przenoszenia osiągnięć studenta. Możliwości jakie stwarza system ECTS są wykorzystywane przy wymianie międzynarodowej studentów oraz przy indywidualizacji procesu kształcenia. Liczba studentów uczestniczących w wymianie nie jest wysoka, ale prowadzone studia w niemieckim partnerem zawsze co roku tworzą grupę kilkunastu studentów.

Przedmioty kształcenia podstawowego i kierunkowego realizowane są w całym toku studiów, ale następstwo przedmiotów jest zachowane. Przedmioty specjalnościowe rozpoczynają się od trzeciego semestru i trwają do końca studiów. Kolejność wszystkich przedmiotów składających się na program kierunku *Informatyka i ekonometria* tworzy logiczną sekwencję.

W programie studiów przewidziane są praktyki zawodowe. Praktyki odbywają się w IV semestrze i trwają 3 tygodnie. Zasady odbywania praktyk są sformalizowane. Uczelnia ustaliła zasady i formy odbywania praktyk w kilku dokumentach: m.in. "Regulamin studiów" oraz "Regulaminie praktyk studenckich". Zasady odbywania i sposób organizacji praktyk na WNEiZ US dla studentów kierunku: *Informatyka i ekonometria* reguluje Regulamin Praktyk Studenckich na Wydziale Nauk Ekonomicznych i Zarządzania US, który jest dostępny na stronie internetowej Wydziału. Regulamin praktyk określa w szczególności: cele praktyk zawodowych (szczegółowo dla każdej specjalności), sposób zorganizowania praktyk, zasady zaliczania praktyki oraz obowiązki organizatorów i studentów. Regulamin przewiduje

również zasady zaliczania praktyk w przypadku pracy zawodowej i prowadzenia własnej działalności gospodarczej. Dobór firm jest dostosowany do celów oraz programu praktyk. Program kształcenia obowiązujący od roku akademickiego 2012/2013 zawiera program praktyki w postaci modułu zgodnego z KRK.

Zasady odbywania praktyk można ocenić jako prawidłowe, charakteryzujące się dużym stopniem sformalizowania. Zasady te są przejrzyste, z określonymi celami i programem. Realizacja praktyk według przyjętych przez Wydział zasad umożliwi realizację celów i założonych efektów kształcenia.

Na studiach stacjonarnych na kierunku *Informatyka i ekonometria* w semestrze zimowym 2012/2013 liczebność grup zarówno ćwiczeniowych, jak i językowych oraz seminaryjnych nie budzi zastrzeżeń i nie zagraża skutecznej realizacji procesu kształcenia i osiągnięciu założonych efektów kształcenia. Również na studiach niestacjonarnych liczebność grup nie budzi zastrzeżeń.

Zajęcia na studiach stacjonarnych odbywają się w blokach po 2 godziny, a na studiach niestacjonarnych w nieregularnych blokach, na ogół po 2 lub 4 godziny. Mankamentem planu zajęć jest jego mała czytelność (szczególnie w przypadku planu studiów niestacjonarnych) oraz stosunkowo duża liczba "okienek".

Wybitnie uzdolnieni studenci kierunku *Informatyka i ekonometria* w ramach indywidualizacji procesu kształcenia mają możliwość, przewidzianą Regulaminem studiów, ubiegania się o indywidualny plan studiów i program nauczania oraz o indywidualną organizację toku studiów. Wydział nie posiada osobnej oferty kształcenia dla studentów niepełnosprawnych, ale infrastruktura jest w pełni przystosowana dla studentów z niepełnosprawnością ruchową.

3.2)

Podstawowym dokumentem w tym zakresie są uchwalone przez Senat zakładane efekty kształcenia oraz program studiów, którego częścią są karty przedmiotów (modułów). W kartach przedmiotów szczegółowo określono treści programowe, formy i metody dydaktyczne dla każdego przedmiotu.

Do uwag szczegółowych dotyczących kart przedmiotu można zaliczyć brak pozycji "Liczba ECTS związana z zajęciami praktycznymi" oraz "Liczba ECTS za zajęciach wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich" w części dotyczącej obliczenia nakładu pracy studenta. W wielu przypadkach w części "Metody weryfikacji efektów kształcenia" określana jest tylko forma, a nie warunki jakie musi spełnić student, aby otrzymać zaliczenie. Ujednolicenia wymagałoby również nazewnictwo stosowane w kartach przedmiotów, tj.: forma zajęć, metoda kształcenia, metoda weryfikacji efektów kształcenia.

Podsumowując można stwierdzić, że program studiów *Informatyka i ekonometria* umożliwia osiągnięcie założonych dla kierunku *Informatyka i ekonometria* celów i efektów kształcenia.

3.3).

W poprzedniej akredytacji główne uwagi dotyczyły niestacjonarnych studiów II stopnia (uzupełniających studiów magisterskich). Studia te trwały 3 semestry i obejmowały tylko 220 godzin (w tym 60 godzin seminarium magisterskiego). W związku z tym Zespół PKA zalecił zwiększenie wymiaru realizowanych godzin na niestacjonarnych studiach II stopnia. Aktualny program studiów spełnia warunki określone w standardach kształcenia.

Wskazano także na brak systemu organizacji praktyk zawodowych na studiach I stopnia, co zespół PKA ocenił jako poważne odstępstwo od wymogów standardu kształcenia na kierunku *Informatyka i ekonometria*. W aktualnym programie studiów prowadzona jest 3-tygodniowa praktyka zawodowa.

Ocena końcowa 3 kryterium ogólnego: *w pełni*

3.1) Dla poszczególnych lat studiów i specjalności program studiów opracowany jest w taki sposób, że umożliwia osiągnięcie zakładanych kierunkowych efektów kształcenia z uwzględnieniem ich struktury. Generalnie każdy ze zdefiniowanych efektów jest realizowany przez kilka przedmiotów. Dla każdego przedmiotu określone są formy i metody weryfikacji efektów przedmiotowych. Nakład pracy studenta uwzględnia specyfikę przedmiotu, jego wymiar godzinowy oraz samodzielną pracę studenta.

3.2) Program studiów umożliwia osiągnięcie celów i efektów kształcenia, tak jak zostało to założone dla kierunku *Informatyka i ekonometria*. Poszczególne elementy programu kształcenia są właściwie przedstawione (efekty, treści programowe, metody dydaktyczne dla poszczególnych przedmiotów). Elementy te tworzą spójną całość.

3.3) Stwierdzone nieprawidłowości w raporcie z wizytacji w 2007 roku zostały w całości usunięte.

Kryterium 4. Liczba i jakość kadry dydaktycznej a możliwość zrealizowania celów edukacyjnych programu studiów

4.1).

Kwalifikacje osób prowadzących zajęcia na wizytowanym kierunku (19 osób stanowiących minimum kadrowe oraz 53 osoby z grupy pozostałych nauczycieli akademickich) ocenione na podstawie ich dorobku naukowego odnoszą się do obszaru wiedzy, który odpowiada obszarowi kształcenia kierunku *Informatyka i ekonometria*, tj. obszaru nauk społecznych, dziedziny nauk ekonomicznych w dyscyplinie ekonomia. Zgodnie z informacją podaną w Raporcie samooceny (s. 7) „Efekty kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych począwszy od efektów szczegółowych określonych na poziomie przedmiotów/modułów, a skończywszy na efektach określonych na poziomie kierunku *Informatyka i ekonometria* wpisują się w obszar kształcenia nauk społecznych, pokrywając wszystkie efekty tego obszaru. Częściowo wpisane zostały także w obszar nauk ścisłych, co budzi zastrzeżenia Zespołu oceniającego wobec braku wskazania do minimum kadrowego również osób z obszaru nauk ścisłych.

Załącznik nr 5 Nauczyciele akademicy realizujący zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów, w tym stanowiący minimum kadrowe.

Cz. I. minimum kadrowe. Cz. II. pozostali nauczyciele akademicy.

4.2).

Teczki osobowe zawierają dokumenty pozwalające na ocenę, czy nauczyciel akademicki spełnia wymagania pozwalające na zaliczenie do minimum kadrowego na kierunku *Informatyka i ekonometria*, tj. czy posiada odpowiednie kwalifikacje naukowe (stopnie i tytuły naukowe oraz dorobek lub posiada doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią, związane z umiejętnościami wskazanymi w opisie efektów kształcenia dla ocenianego kierunku studiów – zgodnie z wymaganiami określonym w § 12 ust. 2 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia Dz.

U. Nr 243, poz. 1445, z późn. zm.), w jakim wymiarze realizują pensum dydaktyczne, a także czy złożył nie później niż do dnia 30 czerwca roku poprzedzającego rok akademicki oświadczenie o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego na studiach pierwszego i drugiego stopnia na kierunku *Informatyka i ekonometria* na Wydziale Nauk Ekonomicznych i Zarządzania Uniwersytetu Szczecińskiego, zgodnie z wymaganiami określonymi w art. 112a ust. 3 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365, z późn. zm)

Na Wydziale Nauk Ekonomicznych i Zarządzania wszystkie oświadczenia zostały podpisane w dniu 11 czerwca 2012 r., a więc zgodnie z wymaganiami określonymi w ustawie.

Zgodnie z informacjami zawartymi w tych oświadczeniach wszystkie wskazane do minimum kadrowego osoby stanowią minimum kadrowe nie więcej niż dwukrotnie, a także są zatrudnione w Uczelni na podstawie mianowania lub umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy, nie krócej niż od początku semestru studiów, a więc zgodnie z wymaganiami określonym w § 15 ust. 1 wymienionego wyżej rozporządzenia). Ponadto znajduje się tam również dokumentacja związana z realizacją zwyczajowych procedur dotyczących prowadzonej w Uczelni polityki kadrowej.

Do minimum kadrowego kierunku *Informatyka i ekonometria* na studiach pierwszego i drugiego stopnia zostało wskazanych przez Wydział 20 osób: 6 osób z tytułem naukowym profesora bądź stopniem naukowym doktora habilitowanego oraz 14 osób ze stopniem naukowym doktora. Dodatkowo do minimum kadrowego kierunku *Informatyka i ekonometria* na studiach pierwszego stopnia zostały zaliczone 2 osoby z tytułem naukowym profesora. Do minimum kadrowego na studiach pierwszego i drugiego stopnia nie zostaje zaliczona 1 osoba ze stopniem naukowym doktora ze względu na planowany urlop naukowy. W konsekwencji zespół PKA zalicza do minimum kadrowego kierunku *Informatyka i ekonometria* na studiach pierwszego i drugiego stopnia 19 osób: 6 osób z tytułem naukowym profesora bądź stopniem naukowym doktora habilitowanego oraz 13 osób ze stopniem naukowym doktora. Osoby zaliczone do minimum kadrowego przeprowadzą osobiście na ocenianym kierunku *Informatyka i ekonometria*, co najmniej 30 godzin dydaktycznych (samodzielnymi nauczycielami akademickimi oraz co najmniej 60 godzin (doktorzy).

Nauczyciele akademicki wskazani w minimum kadrowym posiadają odpowiednie kwalifikacje oraz dorobek w obszarze nauk społecznych, w dziedzinie nauk ekonomicznych w dyscyplinie ekonomia mieszczącym się w zakresie kierunku „*Informatyka i ekonometria*”. Nie posiadają natomiast dorobku w obszarze nauk ścisłych. W przypadku żadnej z osób nie stwierdzono przekroczenia limitów minimum kadrowych, oświadczenia dotyczące zaliczenia do minimum kadrowego zostały złożone.

Wymagania dotyczące minimum kadrowego zostały spełnione w ramach kryteriów wskazanych dla obszaru wiedzy nauk społecznych, w dziedzinie nauk ekonomicznych w dyscyplinie ekonomia mieszczącym się w zakresie kierunku *Informatyka i ekonometria* na poziomie studiów I i II stopnia. Wymagania nie zostały natomiast spełnione w odniesieniu do efektów kształcenia z obszaru nauk ścisłych, jednakże zgodnie ze wskazaniem Zespołu oceniającego powinny nastąpić zmiany w przypisaniu szczegółowych efektów przedmiotowych do efektów kierunkowych, a zatem obszarowych, co będzie związane z uchynieniem zastrzeżenia o braku w minimum kadrowym nauczycieli akademickich reprezentujących obszar nauk ścisłych.

Biorąc pod uwagę wymagania minimum kadrowego, obowiązujące do 30 września 2012, Zespół oceniający stwierdza, że dorobek naukowy wszystkich nauczycieli akademickich zaliczonych do minimum kadrowego mieści się w zakresie kształcenia na ocenianym kierunku – z właściwą strukturą, w podziale na szeroko rozumiane metody ilościowe oraz informatykę ekonomiczną.

Raport samooceny (s. 23) stwierdza, że „Polityka kadrowa Wydziału ukierunkowana jest na zapewnienie zastępowalności kadr w obszarach nauki, które są reprezentowane w procesie dydaktycznym oraz uprawnieniach nauczycieli akademickich w ilościach zgodnych z par. 11 Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z 27 lipca 2006 r. w sprawie warunków, jakie muszą spełniać jednostki organizacyjne uczelni aby prowadzić studia na określonym kierunku i poziomie kształcenia”.

Skład minimum kadrowego na kierunku *Informatyka i ekonometria* prowadzonego na Wydziale Nauk Ekonomicznych i zarządzania w perspektywie długookresowej jest stabilny. Wśród 22 nauczycieli akademickich wskazanych do minimum kadrowego zdecydowana większość, tj. 21 osób zatrudnionych jest na czas nieokreślony. Tylko jedna osoba jest zatrudniona na czas określony, tj. do 30.09.2016 r.

Kryterium stabilności minimum kadrowego jest reprezentowane również w sensie zmian jego składu: porównanie aktualnego stanu minimum kierunku z jego stanem z roku 2007 analizowanym w ramach wizytacji PKA wskazuje, że w obecnym składzie znajduje się 7 osób wskazanych wówczas do minimum, co należy ocenić pozytywnie.

Warunek dotyczący stosunku liczby nauczycieli akademickich (19), stanowiących minimum kadrowe na studiach pierwszego i drugiego stopnia ocenianego kierunku, do liczby studentów (341) na tym kierunku jest spełniony i wynosi 1: 17,9, co spełnia wymagania określone w § 17 ust. 1 pkt. 3 cytowanego wyżej rozporządzenia.

Obsada zajęć z poszczególnych przedmiotów generalnie nie wzbudza zastrzeżeń. Reprezentowane przez nauczycieli akademickich obszary nauki, dziedziny i dyscypliny naukowe są zgodne ze szczegółowymi efektami kształcenia przewidzianymi dla poszczególnych przedmiotów/modułów. Jednakże zauważa się, iż wiele przedmiotów należących do standardów kształcenia na studiach I i II stopnia w grupie treści podstawowych i kierunkowych prowadzonych jest przez osoby spoza minimum kadrowego. Stwierdza się, że osoby z minimum ze stopniem naukowym doktora habilitowanego, bądź tytułem profesora prowadzą tylko 2 takie przedmioty: Ekonometrię i Badania operacyjne natomiast osoby z minimum ze stopniem naukowym doktora prowadzą: Ekonomię matematyczną, Rachunek prawdopodobieństwa i statystykę matematyczną, Analizę wielowymiarową (ćw.), Matematykę finansową i ubezpieczeniową, Statystykę opisową i ekonomiczną, Projektowanie systemów informatycznych, Metody aktuarialne (ćw.), Algebrę i analizę matematyczną, Inżynierię oprogramowania. Pewne wątpliwości wzbudza obsada z przedmiotu Etyka biznesu. Dostępne w Internecie informacje na temat dorobku publikacyjnego wskazanego nauczyciela akademickiego (zał. 63 nie przedstawia jego listy publikacji) wskazują na prace dotyczące przedsiębiorczości i rynku pracy, natomiast brak jest publikacji związanych z Etyką biznesu.

Brak zastrzeżeń wobec hospitowanych zajęć dydaktycznych. Zajęcia były merytoryczne, odbywały się zgodnie z harmonogramem, rozpoczęły się punktualnie. Studenci wyposażeni byli w materiały dydaktyczne, głównie do ćwiczeń ale także do wykładów, na których treści merytoryczne były ilustrowane przykładami. Studenci byli aktywni, zabierali głos, komentowali przykłady.

Załącznik nr 6 Informacja o hospitowanych zajęciach i ich ocena.

4.3).

Zasady polityki kadrowej zostały sprecyzowane Uchwałą Rady WNEiZ z 4 lipca 2006. Ustala się w niej bardzo szczegółowo wymagania odnośnie do kryteriów, jakie muszą zostać spełnione przy ubieganiu się o tytuł naukowy (liczą się przede wszystkim osiągnięcia naukowe, publikacje w wydawnictwach międzynarodowych, członkostwa w komitetach redakcyjnych, promotorstwo w zakończonych przewodach doktorskich, kierowanie

zespołowymi pracami naukowymi lub programami badawczymi itd.), stopień naukowy doktora habilitowanego (przedłożenie rozprawy habilitacyjnej, znaczący dorobek naukowy, tj. co najmniej 15 publikacji w czasopiśmie centralnych) oraz określa kryteria przy zatrudnianiu lub mianowaniu na dane stanowisko (m.in. dotyczące zatrudniania w niepełnym wymiarze czasu pracy osób po 70 i 65 roku życia, zakaz zatrudniania na stanowiskach starszych wykładowców i wykładowców od roku akad. 2005/2006). Należy podkreślić wysoki poziom tych wymagań oraz ich przejrzystość.

Politykę kadrową wspierają następujące zadania (Załącznik 1h.):

- rekrutacja młodych pracowników w celu zapewnienia wymiany pokoleniowej kadry akademickiej (stopnie i tytuły naukowe),
- podniesienie wymogów w stosunku do pracowników nowozatrudnionych (certyfikat umiejętności językowych),
- przeprowadzanie wykładów z metodologii dla niesamodzielnych pracowników nauki,
- przeprowadzanie szkoleń dla niesamodzielnych pracowników naukowych w celu podniesienia kwalifikacji z zakresu przygotowania pedagogicznego,
- udzielanie urlopów naukowych oraz kierowanie na staże zawodowe i naukowe

Procedury weryfikacji kadr należy również ocenić pozytywnie: „Kadra naukowo-dydaktyczna Wydziału oceniana jest w oparciu o ankiety informacyjne sporządzane dla samodzielnych pracowników nauki raz na cztery lata, a dla niesamodzielnych pracowników nauki corocznie. Ankiety informacyjną przeprowadza się w ustalonym terminie podanym przez Dziekana” (Załącznik 1g). Warto dodać, że corocznie sporządzany jest ranking pracowników według punktacji ustalonej przez MNiSW rozpowszechniany w poszczególnych jednostkach i omawiany na Radzie Wydziału.

Stosowane procedury i kryteria doboru oraz weryfikacji kadry dydaktycznej ocenianego kierunku studiów, ich przejrzystość oraz sposób upowszechnienia należy ocenić pozytywnie.

Konkluzja: prowadzoną politykę kadrową należy określić jako w pełni zgodną z założeniami rozwoju kierunku *Informatyka i ekonometria*.

Ze względu na wysokość dotacji budżetowej Wydział ma ograniczone możliwości w zakresie polityki płacowej (wzrostu wynagrodzeń) natomiast „w ramach środków otrzymywanych na badania statutowe Wydział wyodrębnił fundusz przeznaczony na rozwój młodych pracowników nauki: wspieranie aktywnego udziału w konferencjach naukowych, dofinansowanie monografii i publikacji w prestiżowych czasopiśmie naukowych”. W związku z tym, że fundusz jest przeznaczony dla młodych pracowników nauki, którzy ubiegają się o stopień doktora i doktora habilitowanego należy owo rozwiązanie ocenić pozytywnie.

W Raporcie samooceny nie został scharakteryzowany system wspierania kadry naukowo-dydaktycznej w zakresie pozostałych wskazanych do oceny elementów ale można stwierdzić, że Uczelnia zapewnia warunki do udziału we współpracy międzynarodowej współpracując z 85 europejskimi uczelniami oraz spoza kontynentu. W latach 2007-2012 w ramach współpracy z Guangdong University, w programie Erasmus oraz 6 i 7 Programie Ramowym uczestniczyło 38 nauczycieli akademickich WNEiZ (wyjazdy) a 37 prowadziło zajęcia za granicą. Ponadto w realizacji tej współpracy z uwzględnieniem wpływu jej czynników na proces dydaktyczny uczestniczyło w badanym okresie 44 pracowników Wydziału. Brak zbiorczych danych na temat staży i wymiany z uczelniami w kraju natomiast niewątpliwie imponujący jest udział nauczycieli akademickich w międzynarodowych i krajowych konferencjach.

W konkluzji należy poziom warunków wspierania rozwoju kadry naukowo-dydaktycznej ocenić pozytywnie.

Istotnym elementem wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia jest prowadzenie właściwej polityki kadrowej, w tym właściwy dobór nauczycieli akademickich prowadzących kształcenie na ocenianym kierunku studiów.

Spotkanie z kadrami akademickimi wizytowanego kierunku odbyło się w dniu 29.09.2012 r. (sobota, godz. 12.30). W spotkaniu brało udział około 25 osób. Otwierając dyskusję Przewodnicząca Zespołu Oceniającego postawiła dwa pytania. Pierwsze dotyczyło opinii nauczycieli akademickich odnośnie do zwiększania autonomii ocenianego kierunku w związku z wprowadzeniem KRK, drugie odnosiło się do opinii studentów na temat KRK.

Dyskusja na spotkaniu z kadrami koncentrowała się wokół działań, które były konieczne dla wprowadzenia KRK. Wypowiedzi w tej sprawie można scharakteryzować następująco.

- Praca nad wprowadzeniem KRK była ogromna, ale obok spełnienia wymogów ustawowych pozwoliła na uporządkowanie pewnych elementów procesu dydaktycznego. Mimo wielu szkoleń niektóre wątpliwości pozostały (posługiwano się głównie przy przygotowywaniu KRK publikacją A. Kraśniewskiego pt. *Jak przygotować programy kształcenia zgodnie z wymaganiami wynikającymi z Krajowych Ram kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego?*).
- Kadra będzie mogła ocenić efekty swojej pracy dopiero po pierwszym roku funkcjonowania KRK w Uczelni, pozwoli to na wprowadzenie ewentualnych korekt.
- Nie wszyscy nauczyciele akademicy uważają, że wprowadzenie KRK daje większą swobodę w profilowaniu sylwetki absolwenta. Zwracają uwagę na zagrożenia dla nauczania metod ilościowych. Sformułowanie efektów obszarowych, a nawet kierunkowych, jest na tyle ogólne, że ich realizacja nie musi odbywać się stricte przy użyciu szeroko rozumianych metod ilościowych. Dotyczy to co prawda innych kierunków niż *Informatyka i ekonometria*. Np. umiejętność prognozowania (efekt - potrafi prognozować) nie musi być związana z umiejętnością szeroko rozumianych narzędzi analitycznych (ogólnie metod ilościowych). Są inne metody, jak się wydaje mniej uniwersalne, ale „łatwiejsze” dla studenta. Zdaniem profesora, który ten problem poruszał ścieżka edukacyjna dotycząca metod ilościowych w obszarze nauk społecznych powinna być w KRK wyraźnie podkreślona.
- Poruszano problem spadku „jakości kandydata”, co może być powodem obserwowanego spadku „jakości studenta”. W tym kontekście zastanawiano się, jakie powinny być wymagania co do stopnia realizacji efektów na poszczególnych poziomach studiów: I, II i III. Sugerowano, że na poziomie studiów licencjackich te wymagania powinny być bardzo umiarkowane. Wysokość wymagań co do zakresu i stopnia realizacji efektów, zarówno w zakresie wiedzy, jak i umiejętności oraz postaw, powinna rosnąć wraz ze wzrostem poziomu kształcenia. Generalnie jednak powstają obawy, czy studenci są w stanie intelektualnie sprostać wymaganiom KRK.
- Nauczyciele akademicy wizytowanego kierunku zwracali także uwagę na konieczność większego umiędzynarodowienia studiów, które podnosi ich atrakcyjność;
- Ważna uwaga dotyczyła również konieczności zmian w zakresie stosowanych metod dydaktycznych, głównie w kierunku pokazywania zastosowań przekazywanej wiedzy w praktyce.
- Poruszano także kwestię specjalności kształcenia. Profesor zgłaszający ten problem stwierdził, że studenci zaczynają sygnalizować, że zamiast specjalności chcieliby mieć moduły do wyboru, i kompletować je w zależności od zainteresowań wybierającego.

Podsumowania dyskusji dokonała Przewodnicząca Zespołu Oceniającego dziękując nauczycielom akademickim za udział w spotkaniu a także za cenne uwagi i spostrzeżenia.

Ocena końcowa 4 kryterium ogólnego: *w pełni*

4.1) Struktura kwalifikacji osób prowadzących zajęcia na kierunku oraz ich liczba umożliwiają osiągnięcie zakładanych celów i efektów kształcenia w obszarze nauk społecznych. Natomiast w związku z tym, że wskazano, iż efekty kształcenia wpisują się także w obszar nauk ścisłych (co zdaniem Zespołu oceniającego wymaga korekty) wśród osób zarówno należących do minimum, jak i spoza minimum ale prowadzących zajęcia na kierunku brak jest nauczycieli akademickich reprezentujących specjalności oraz dorobek naukowy w obszarze nauk ścisłych.

4.2) Wymienieni w minimum kadrowym nauczyciele akademicy spełniają wszystkie warunki określone w przepisach prawa poza jedną osobą, która planuje urlop naukowy i w związku z tym nie przeprowadzi osobiście wymaganych godzin zajęć dydaktycznych. W składzie minimum kadrowego znajdują się reprezentanci obszaru wiedzy, który odpowiada obszarowi kształcenia kierunku *Informatyka i ekonometria*, tj. obszaru nauk społecznych, dziedziny nauk ekonomicznych w dyscyplinie ekonomia.

4.3) Prowadzona polityka kadrowa zasługuje na ocenę pozytywną.

Kryterium 5. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa, którą dysponuje jednostka a możliwość realizacji zakładanych efektów kształcenia oraz prowadzonych badań naukowych

Wydział Nauk Ekonomicznych i Zarządzania US dysponuje bardzo dobrą bazą dydaktyczną. Składa się na nią 58 sal i laboratoriów dydaktycznych (3015 miejsc studenckich). Sale wykładowe są wyposażone w wideoprojektory. Wydział dysponuje 14 laboratoriami komputerowymi z połączeniem do Internetu. W dwóch laboratoriach jest system wideokonferencyjny. Baza dydaktyczna Wydziału jest systematycznie modernizowana.

Studenci mają dostęp do laboratorium komputerowego oraz komputerów w Ośrodku Informacji Naukowej, dodatkowo 4 stanowiska komputerowe znajdują się w holu Biblioteki. Sprzęt komputerowy jest systematycznie wymieniany i unowocześniany.

Na Wydziale działa zintegrowany system zarządzania MPR II Scala, w ramach którego prowadzone są zajęcia z takich przedmiotów jak: systemy CRM, systemy zarządzania dokumentacją, analiza finansowa, rachunkowość w systemach informacyjnych zarządzania. Studenci w ramach zajęć dydaktycznych otrzymują certyfikat ISOF (Internetowy System Obsługi) podnoszący kwalifikacje absolwentów.

Biblioteka Ekonomiczna pełni funkcję biblioteki wydziałowej. Gromadzone zbiory obejmują dziedziny: bankowość, cybernetyka ekonomiczna, ekonometria, ekonomika i organizacja produkcji, informatyka ekonomiczna, ekonomika i organizacja handlu, finanse, gospodarka krajowa i światowa, gospodarka materiałowa, logistyka, makroekonomia, mikroekonomia, marketing, polityka społeczno-gospodarcza, rachunkowość, statystyka, międzynarodowe stosunki gospodarcze, zarządzanie, zarządzanie jakością. Zbiory obejmują ponad 113 tys. woluminów, w tym: książki (ponad 72 tys.), czasopisma (ponad 40 tys.). Czytelnia liczy 145 miejsc z czego 53 są to stanowiska komputerowe z dostępem do Internetu i baz danych. Każdy zarejestrowany użytkownik Biblioteki Ekonomicznej ma możliwość zdalnego dostępu do komputerowych baz danych będących w zbiorach biblioteki.

Biblioteka ma dostęp do baz danych (m.in. WinIsis Ekon, Notoria serwis, Infor LEX ADMINISTRACJA, EMIS, PROQUEST, EBSCO, EconLit with Full Text, GMID, Bankscope i Amadeus, Web of Knowledge, EMERALD, SPRINGER-KLUWER, Viewswire,

JSTOR, Science Direct, Wiley OnLine Library, PROLA, SCIENCE, SCIENCE DIRECT. Rejestracja nowych czytelników oraz zamawianie i rezerwowanie książek w Wypożyczalni BE odbywa się wyłącznie drogą elektroniczną.

W załączonej przez Władze Wydziału dokumentacji nie znajduje się lista instytucji, w których prowadzone są praktyki zawodowe. Działające od roku akademickiego 2006/2007 Akademickie Biuro Karier obecnie „współpracuje z wieloma instytucjami gospodarczymi i administracyjnymi w celu stworzenia spójnej bazy informacji dotyczącej ofert pracy, staży czy praktyk zawodowych” (Raport samooceny, s. 5). We współpracy z Akademickim Biurem Karier realizowany jest również projekt „Lider przyszłości” (w latach 2007-2013), który obejmuje organizację praktyk, staży, szkoleń. W Raporcie samooceny wskazano również na współpracę Uczelni z firmą BLStream, która organizuje praktyki BLStream Patronage (w edycji 2012 zgłosiło się 21 studentów, 8 zakwalifikowało się do finalnego etapu).

Mając powyższe informacje na uwadze trudno jest dokonać oceny poprawności doboru instytucji, w których prowadzone są praktyki do celów kształcenia i założonych efektów kształcenia.

Planowany rozwój kierunku należy określić jako spójny z obecnym bardzo dobrym stanem infrastruktury dydaktycznej oraz planowanym dalszym rozwojem tej infrastruktury (dokończenie remontu poddasza starego budynku i remont auli w nowym budynku). Brak informacji o planowanych nakładach finansowych na utrzymanie i doskonalenie bazy.

Baza dydaktyczna Wydziału jest przestronna, przystosowana do potrzeb dydaktycznych i wyposażona w pomoce dydaktyczne, dzięki czemu studenci mają zapewnione dobre warunki do studiowania kierunku *Informatyka i ekonometria*. Sale dydaktyczne zapewniają dostęp do potrzebnego sprzętu takiego jak rzutniki i i inny sprzęt multimedialny. W opinii studentów sprzęt wykorzystywany do zajęć informatycznych nie jest najnowocześniejszy, jednak spełnia on swoje przeznaczenie. Obecnie na Wydziale studiuje w trybie studiów stacjonarnych lub niestacjonarnych 86 osób niepełnosprawnych, budynek jest przystosowany do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Wydział w celu zapewnienia studentom z niepełnosprawnościami dobrych warunków do studiowania jedną z auli wyposażył w nowoczesne rozwiązania (pulpity, tablety, tablica multimedialna, specjalistyczny sprzęt nagłaśniający).

Uczelnia oferuje studentom możliwość zamieszkania w domach studenckich, w opinii studentów o zróżnicowanym standardzie, które jednak sukcesywnie są remontowane dzięki czemu większość z nich obecnie oceniana jest jako spełniające wymogi studentów.

Studenci mają możliwość korzystania z pomieszczeń udostępnianych do realizacji celów Samorządu studenckiego oraz studenckiego ruchu naukowego.

W ramach oceny z 2007 stwierdzono, że generalnie stan bazy dydaktycznej i socjalnej nie budzi zastrzeżeń jednakże zauważono konieczność jej większego dostosowania do wymagań osób niepełnosprawnych. Podjęte przez Uczelnię działania naprawcze w pełnym zakresie przyczyniają się osiągnięcia założonych efektów kształcenia.

Ocena końcowa 5 kryterium ogólnego: w pełni,

Stan infrastruktury dydaktycznej, zasobów bibliotecznych oraz przystosowania infrastruktury do potrzeb studentów niepełnosprawnych należy ocenić jako bardzo dobry. Ocena doboru instytucji, w których odbywają się praktyki zawodowe – ze względu na brak informacji – nie jest możliwa.

W opinii studentów baza nie jest w pełni nowoczesna, ale dobrze przystosowana do procesu dydaktycznego. W budynkach wykorzystywanych przez wydział do celów

edukacyjnych uwzględniono potrzeby osób z niepełnosprawnościami a także potrzeby organizacji studenckich takich jak Samorząd i koła naukowe.

Kryterium 6. Badania naukowe prowadzone przez jednostkę w zakresie obszaru/obszarów kształcenia, do którego został przyporządkowany oceniany kierunek studiów

Wydział Nauk Ekonomicznych i Zarządzania uzyskał w ramach oceny parametrycznej jednostek naukowych w 2010 roku kategorię 1. Posiada uprawnienia do nadawania stopnia naukowego doktora i doktora habilitowanego w dziedzinie nauk ekonomicznych - dyscyplina naukowa ekonomia oraz stopnia naukowego doktora w dziedzinie nauk ekonomicznych - dyscyplina naukowa finanse oraz nauki o zarządzaniu. Obecnie stara się o uzyskanie uprawnień do nadawania stopnia naukowego doktora habilitowanego w dyscyplinie nauki o zarządzaniu.

Analiza załączonej dokumentacji (wykaz publikacji, lista prowadzonych badań naukowych, efekty badań naukowych uzyskane w ramach badań statutowych, badań własnych, prac doktorskich i habilitacyjnych oraz grantów, lista referatów wygłoszonych na międzynarodowych i krajowych konferencjach naukowych), pozwala stwierdzić, że poziom badań naukowych, dorobek publikacyjny oraz aktywność naukowa nauczycieli akademickich stanowiących kadrę kierunku *Informatyka i ekonometria* zasługuje na bardzo wysoką ocenę.

Wpływ prowadzonych badań przez pracowników naukowo-dydaktycznych WNEiZ na realizowany proces dydaktyczny jest bezdyskusyjnie korzystny (poza obszarem efektów kształcenia w obszarze nauk ścisłych). Prowadzone przez Instytut Informatyki w Zarządzaniu, Katedrę Ekonometrii i Statystyki oraz Katedrę Ubezpieczeń i Rynków Kapitałowych tematy badań statutowych w istotnym stopniu pokrywają się z tematyką realizowanych zajęć dydaktycznych.

Studenci mają możliwość udziału w pracach naukowych dzięki funkcjonującym w ramach Wydziału kilkunastu SKN. Szczególnie ważne dla studentów kierunku *Informatyka i ekonometria* są następujące: Koło Naukowe Informatyki BIOS, Koło Naukowe Społeczeństwa Informacyjnego, Koło Naukowe Metod Ilościowych oraz Koło Naukowe Rynków Kapitałowych Pro-Invest. Każde koło naukowe działa pod opieką naukową, jaką zapewniają pracownicy Wydziału. W opinii studentów zaangażowanie opiekunów naukowych w działalność kół jest duże i bardzo przydatne. Studenci kierunku *Informatyka i ekonometria* mają również możliwość działalności w innych kołach naukowych funkcjonujących na Wydziale a także na Uczelni na co pozwala im obowiązujący w całym Uniwersytecie Regulamin działalności uczelnianych organizacji studenckich Uniwersytetu Szczecińskiego. Aktywność naukowa SKN jest na dobrym poziomie. Z załączonych sprawozdań odnośnych SKN-ów wynika, że studenci mieli możliwość prezentowania wyników własnych badań na konferencjach i seminariach, w tym: czynny udział w badaniu ankietowym dotyczącym analizy struktury popytu na miejsca parkingowe w wybranym obszarze Szczecina (2009 rok); w roku 2008 członkowie Koła Naukowego Rynków Kapitałowych Pro-Invest wygłosili trzy referaty podczas konferencji „Forum Kół Naukowych”; w 2008 roku członkowie Koła Naukowego Metod Ilościowych wygłosili referaty podczas IV edycji Konferencji „Interdyscyplinarne Wykorzystanie Metod Ilościowych” oraz w ramach konferencji „Zastosowanie Metod Ilościowych w Ekonomii. Brak informacji na temat publikacji prac studentów.

W opinii studentów wsparcie naukowe, organizacyjne a także finansowe spełnia oczekiwania i potrzeby studenckiego ruchu naukowego. Koła naukowe organizują konferencje naukowe (m. in. Zarządzanie E-biznesem w przedsiębiorstwie, Ogólnopolską

konferencję naukową OKNO informacji, Konferencję Problemy społeczeństwa informacyjnego, Konferencję Ogólnopolską Interdyscyplinarne wykorzystanie metod ilościowych), spotkania zarówno z teoretykami jak i praktykami którzy dzielą się ze studentami wiedzą i doświadczeniem. Studenci biorą również udział w wyjazdach i konferencjach organizowanych w innych ośrodkach w Polsce.

Studenci mają również możliwość nieodpłatnego uczestniczenia w wybranych przedsięwzięciach np. szkoleniach zawodowych związanych z rynkiem nieruchomości i rynkiem pracy współorganizowanych przez Katedrę Ekonometrii i Statystyki, w warsztatach szkoleniowych z metod statystycznych organizowanych w formie dorocznej konferencji na WNEiZ, sesjach otwartych dla studentów w ramach międzynarodowej konferencji CCELSI, sesji studenckiej w ramach dorocznej międzynarodowej konferencji Sejmik Młodych Informatyków.

Wpływ współpracy międzynarodowej zaznacza się w realizacji dwunarodowego polsko-niemieckiego Potoku Studiów „Informatyka Gospodarcza” (BSG), który powstał na bazie wspólnej Inicjatywy Uczelni i Hochschule Wismar. Jeśli chodzi o krajową współpracę międzyuczelnianą w ramach kierunku *Informatyka i ekonometria* i jej wpływ na proces dydaktyczny, to warto podkreślić utworzenie konsorcjum z Wydziałem Informatyki Zachodniopomorskiego Uniwersytetu w Szczecinie oraz PBS DGA Sp. z o.o. w Sopocie (realizacja projektu rozwojowego ogłoszonego przez MNiSW), organizację międzynarodowej konferencji w maju 2012 r. „Climate Change, Economy, Law and Society – Interactions In BSR, 2012, w której uczestniczyli naukowcy, samorządowcy i przedstawiciele instytucji finansowych z 7 krajów oraz kilku uczelni i instytucji krajowych, współpracę z Uniwersytetem Ekonomicznym we Wrocławiu oraz kontakty naukowe z Katedrą Ekonomii Instytutu Ekonomii i Zarządzania Uniwersytetu Jagiellońskiego.

W poprzedniej ocenie poziom badań naukowych oraz realizacja dwujęzycznych form kształcenia uzyskały ocenę pozytywną.

Ocena końcowa 6 kryterium ogólnego: w pełni

Poziom badań naukowych oraz dorobek publikacyjny nauczycieli akademickich związanych z dydaktyką na kierunku *Informatyka i ekonometria* zasługuje na ocenę wyróżniającą.

Studenci mają szerokie możliwości działania w ramach istniejącego studenckiego ruchu naukowego. Powinna istnieć możliwość uczestniczenia studentów w zespołach badawczych, bądź grantach naukowych prowadzonych przez pracowników naukowych kierunku. W przypadku odczytów oraz innych materiałów naukowych przygotowywanych przez studentów pod opieką pracowników, powinna istnieć szersza możliwość ich publikacji.

Kryterium 7. Wsparcie studentów w procesie uczenia się zapewniane przez Uczelnię

7.1).

Warunkiem przyjęcia na studia I stopnia na kierunek *Informatyka i ekonometria* jest posiadanie świadectwa dojrzałości. Warunkiem przyjęcia na studia drugiego stopnia jest złożenie dyplomu studiów I-go stopnia lub II-go stopnia. Na studia przyjmowani są wszyscy kandydaci spełniający przedstawione wyżej warunki, a ich kolejność jest wynikiem sumy ważonej ocen ze świadectwa maturalnego (studia I stopnia) lub dyplomu i suplementu (studia II stopnia). W przypadku kandydatów na studia II stopnia nie stosuje się żadnych procedur sprawdzających ich wiedzę i umiejętności oraz predyspozycje do uzyskania w procesie

kształcenia zakładanych efektów w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Uczelnia nie stosuje regulacji dyskryminujących określoną grupę kandydatów, ale preferuje własnych absolwentów na studia II stopnia. Corocznie ustalane są limity przyjęć, wobec braku większej liczby kandydatów limity te nie są przekraczane.

Należałoby rozważyć, czy w zasadach rekrutacji na studia II stopnia powinna pojawić się możliwość sprawdzenia wiedzy i umiejętności kandydatów i ich kompetencji w zakresie „wejściowych” efektów kształcenia, które pogłębiane będą na II stopniu.

7.2).

W opinii studentów systemy sprawdzania wiedzy są przejrzyste, zrozumiałe a także sprawiedliwe, jednak w ocenie studentów proces kształcenia na kierunku zorientowany jest w zbyt małym stopniu na zdobywanie umiejętności praktycznych. Studenci znają swoje prawa dotyczące możliwości zdawania egzaminów poprawkowych a także egzaminów komisyjnych.

Studenci podczas spotkania ocenili pozytywnie proces weryfikacji ich pracy na zajęciach, a także sposoby egzaminowania. W ocenie studentów egzaminujący stosują jasne i sprawiedliwe kryteria oceny wymaganej wiedzy.

W ramach prowadzonych zajęć studenci nie zawsze otrzymują na pierwszych zajęciach wymagania odnoszące się do realizacji przedmiotu oraz zakresu obowiązującego materiału. Studenci mają bardzo małą wiedzę na temat efektów kształcenia w związku z czym nie potrafili określić, czy egzaminy mają formę umożliwiającą weryfikację wszystkich efektów kształcenia, które powinny zostać osiągnięte podczas zajęć.

Wymagana przez prowadzących zajęcia literatura podstawowa i pomocnicza jest w opinii studentów kierunku *Informatyka i ekonometria* dostępna w bibliotece w stopniu wystarczającym. W opinii studentów w znacznej mierze relacje między wymaganą przez prowadzących pracą własną studenta, a przekazywanymi treściami na zajęciach są poprawne. Studenci jednak mają małą wiedzę na temat zasad funkcjonowania systemu ECTS na ich kierunku.

Na uwagę zasługuje wsparcie Wydziału jakie kierowane jest do studentów z niepełnosprawnościami. Studenci z niepełnosprawnościami mają zapewniony dostęp do nowoczesnych, przystosowanych do ich potrzeb pomocy dydaktycznych.

Zdaniem studentów część przekazywanych treści nie będzie dla nich przydatna w przyszłej pracy zawodowej. Studenci podczas spotkania wskazywali na fakt iż ich zdaniem oceniany kierunek w zbyt dużym stopniu jest nastawiony na profil ekonomiczny, natomiast nie jest wystarczający udział przedmiotów związanych z informatyką.

7.3)..

System ECTS funkcjonuje na WNEiZ na podstawie Uchwały nr 85a Rady Wydziału z dnia 26.04.1998 r. Uczelnia posiada rozszerzona kartę programu Erasmus, która daje prawo do uczestnictwa w programie do roku akademickiego 2012/2013 włącznie. Realizacja systemu znajduje wyraz w poziomie mobilności studentów, tj. wyjazdów w ramach programu Erasmus (w ocenianym okresie wyjechało 20 studentów kierunku), wyjazdów na praktyki zagraniczne (2 studentów uczestniczyło w praktykach w Uniwersytecie Rolniczym w Helsinkach). Studenci kierunku *Informatyka i ekonometria* mają możliwość korzystania z wymiany między Uniwersytetami w Polsce w ramach programu MOST. Możliwość studiowania na innych uniwersytetach w Polsce jest mało rozpowszechniona na ocenianym kierunku, studenci nie korzystają z tej formy wymiany.

Studenci oceniają poziom nauczania języków obcych jako mało efektywny, jednak małe zainteresowanie wyjazdami zagranicznymi jakie oferuje Wydział, ich zdaniem, wynika z faktu, iż większość (przede wszystkim obecnych na spotkaniu) studentów jest aktywna

zawodowo. Studenci mają wiedzę na temat wyjazdów zagranicznych, są oni również zachęcani przez pracowników do korzystania z różnych form wymiany zagranicznej.

Wpływ współpracy międzynarodowej jest niewątpliwie korzystny na możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia. Na uwagę zasługuje to, że studenci kierunku (12 osób) uczestniczyli w Programie Wspólnych Badań z Guandong University of Foreign Studies a 2 studentów brało udział w badaniach WINNET8 Women In net 8. Wspólne badania w zakresie metod numerycznych oraz ekonomii matematycznej były prowadzone z University of the West Indies, Jamaica oraz Saberem Elaydi, Trinity University (USA). Współpraca ta ma wpływ na treści wykładanych przedmiotów i ich przeprojektowanie (zgodne z treścią badań), jak też na powstawanie, nowych, interdyscyplinarnych, przedmiotów takich jak np.: Discrete Dynamical Systems in Economics and Biology. Warto również podkreślić działania w ramach współpracy z Institute for Systemic Management and Public Governance University of St.Gallen, Szwajcaria, The Institute for Work, Skills and Training, University of Duisburg–Essen, Niemcy oraz Centrum Transferu Wiedzy i Technologii Uniwersytetu Szczecińskiego Sp. z o. o. prowadzą prace w ramach projektu „Innowacyjne nauczanie szansą na wzmocnienie współpracy przedsiębiorców z sektorem nauki”.

7.4).

System opieki naukowej w zakresie funkcjonowania studenckich kół naukowych należy ocenić pozytywnie: Pięć SKN jest bezpośrednio związanych z obszarem kształcenia na ocenianym kierunku. Ocena opieki naukowej w sensie liczebności grup seminaryjnych również nie budzi zastrzeżeń: w roku akad. 2012/2013 na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych I oraz II stopnia liczba ta nie przekracza 15 osób a ogólna liczba seminarzystów znajdujących się pod opieką danego promotora w roku akad. 2011/2012 tylko w jednym przypadku (37 osób) może budzić wątpliwości. Warto też podkreślić, że w tym roku akademickim wszystkie seminaria dyplomowe były prowadzone przez samodzielnych pracowników naukowych. Wykaz promotorów na rok 2012/2013 jest potwierdzeniem tejsze praktyki. Wydział nie prowadzi kształcenia na odległość.

System pomocy materialnej, stypendia i zapomogi oparty jest na przepisach wynikających z ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Kryteria przyznawania pomocy materialnej są dla studentów jasne oraz dostępne na stronie internetowej, w Dziekanacie a także w gablotach na terenie Uczelni. Wydawane przez komisje stypendialne decyzje mają formę wymaganą przez kodeks postępowania administracyjnego. Studenci nie wskazywali na problemy związane z pomocą materialną, system przyznawania stypendiów ocenili jako sprawiedliwy. Uczelnia nie korzysta z możliwości utworzenia własnych funduszy stypendialnych.

Studenci uczestniczą w pracach komisji stypendialnej, jak i odwoławczej komisji stypendialnej. Samorząd studencki ma wpływ na przydzielanie miejsc w akademikach. Skład komisji stypendialnych jest zgodny z wymogami ustawowymi.

Studenci mają wiedzę o możliwości indywidualizacji procesu kształcenia jednak na spotkaniu nie było studentów, którzy by z tej formy kształcenia korzystali. Z rozmów ze studentami wynika, iż nie są oni zachęcani do podjęcia studiów w ramach indywidualnego trybu studiowania.

Studenci nie mają możliwości indywidualizacji ścieżki edukacyjnej poprzez przedmioty obieralne, przez co nie mają oni dodatkowych możliwości rozwoju własnych zainteresowań.

Dodatkowo kształcenie nastawione na przystosowanie do potrzeb rynku pracy zapewnia biuro karier, które prowadzi kursy i szkolenia dla studentów i absolwentów, jednak nie prowadzi specjalistycznych kursów dla studentów i absolwentów kierunku *Informatyka i*

ekonometria, które to kursy mogłyby dodatkowo rozwijać umiejętności zdobyte przez studenta. Ze względu na aktywność zawodową osób obecnych na spotkaniu, studenci mieli małą wiedzę na temat oferowanych przez Biuro usług i nie byli zainteresowani jego ofertą.

Studenci mają zapewniony dostęp do prowadzących zajęcia, zarówno na dyżurach indywidualnych, jak również poprzez kontakt elektroniczny. Studenci studiów II stopnia wskazywali na możliwość wyboru promotora, a także na swobodę wyboru tematu pracy magisterskiej.

Studenci Wydziału nie mają wymaganej przez ustawę 20% reprezentacji swoich przedstawicieli w Radzie Wydziału.

Informacje zawarte w sylabusach poszczególnych przedmiotów można uznać za kompletne, ich przydatność nie budzi zastrzeżeń.

7.5).

Poprzednia ocena jakości kształcenia nie zawierała uwag krytycznych odnośnie do działań w zakresie wspierania studentów w procesie uczenia się.

Ocena końcowa 7 kryterium ogólnego: w pełni

7.1) Zasady rekrutacji na kierunek *Informatyka i ekonometria* są ogólnodostępne na stronie internetowej Uczelni oraz w biurze rekrutacji. Opisane są w sposób zrozumiały i klarowny. Kandydaci przyjmowani są bez egzaminów wstępnych. Rekrutacja na ocenianym kierunku uwzględnia zasadę równych szans i nie wprowadza dyskryminacji dla żadnych grup kandydatów. Należałoby rozważyć, czy w zasadach rekrutacji na studia II stopnia powinien pojawić się warunek sprawdzający wiedzę i umiejętności kandydatów i ich kompetencje w zakresie znajomości wejściowych efektów kształcenia.

7.2) System ocen osiągnięć studentów jest systemem sprawiedliwym, natomiast studenci ze względu na małą wiedzę na temat efektów kształcenia, nie potrafią ocenić systemu sprawdzania efektów kształcenia.

7.3) System ECTS funkcjonuje prawidłowo i niewątpliwie sprzyja mobilności studentów w kraju i zagranicą. Uczelnia wspiera te działania i służy pomocą w tym względzie (powołano Wydziałowego koordynatora programu Erasmus oraz koordynatora kierunkowego dla studentów kierunku *Informatyka i ekonometria*). Należy jednak zauważyć, że liczba korzystających z tego programu nie jest zbyt liczna (20 studentów w badanym okresie).

7.4) System pomocy materialnej jest dostępny dla studentów, i jest ważnym elementem budżetu dla części studentów. System opieki naukowej i dydaktycznej nad studentami ocenianego kierunku zasługuje na ocenę pozytywną.

7.5) Poprzednia ocena jakości kształcenia nie zawierała uwag krytycznych odnośnie do działań w zakresie wspierania studentów w procesie uczenia się.

Kryterium 8. Stosowanie na ocenianym kierunku studiów wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia zorientowanego na osiągnięcie wysokiej kultury jakości kształcenia

8.1).

W Uniwersytecie Szczecińskim system zapewnienia jakości kształcenia został ustalony i zatwierdzony Uchwałą nr 90/2011 Senatu z dnia 24 listopada 2011 r. w sprawie Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia (WSZJK) w Uniwersytecie Szczecińskim. Uchwała ta określiła politykę oraz procedury zapewnienia jakości, stworzenie mechanizmów stałego zarządzania, monitorowania i doskonalenia systemu, dostarczanie władzom Uniwersytetu niezbędnych informacji do zarządzania procesem kształcenia, podniesienie rangi dydaktycznej, a także atrakcyjności i konkurencyjności US wobec innych uczelni. Uchwała ta przewiduje również powołanie Uczelnianego Zespołu Rektorskiego ds. Jakości i Programów Kształcenia, powoływane przez dziekanów - Wydziałowe Zespoły ds. Jakości i Programów Kształcenia i Zespoły Kierunków ds. Jakości i Programów Kształcenia, których zadaniem ma być gromadzenie, analizowanie informacji i formułowanie wniosków dotyczących zapewnienia jakości kształcenia, w tym w szczególności podejmuje działania na rzecz wdrożenia nowych planów studiów i programów kształcenia oraz zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia w US. Zespoły te, stały się podstawą trójstopniowej struktury organizacyjnej Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia w Uczelni. Prace w ramach tak zdefiniowanej struktury koordynuje Pełnomocnik Rektora ds. Jakości Kształcenia, a w zakresie administracyjno-biurowym system jest obsługiwany przez Biuro ds. Jakości Kształcenia (uchwała nr 46/2009 Senatu Uniwersytetu Szczecińskiego z dnia 28.05.2009).

Działaniem Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia objęci są: studenci, słuchacze i doktoranci oraz pracownicy Uniwersytetu. Zakres działania systemu obejmuje w szczególności:

- okresowe przeglądy i doskonalenie programów kształcenia,
- ocenę realizacji procesu kształcenia, w tym organizacji i warunków prowadzenia zajęć dydaktycznych,
- analizę warunków i trybu rekrutacji na studia,
- monitorowanie karier zawodowych absolwentów w celu doskonalenia procesu kształcenia,
- zbieranie i wykorzystywanie opinii pracodawców do tworzenia i doskonalenia programów kształcenia,
- procedury weryfikacji osiągniętych efektów kształcenia,
- analizę zakładanych i uzyskanych efektów z realizacji praktyk,
- dbanie o wysoki poziom kadry dydaktycznej.

Organizując wydziałowy system zarządzania jakością kształcenia Rada Wydziału Nauk Ekonomicznych i Zarządzania w dniu 4.07.2006 powołała Komisję ds. Jakości Kształcenia, której celem było opracowanie i wdrożenie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia. Uchwałą Rady Wydziału nr 129/05/2011 z dnia 12.05.2011 dokonano przekształcenia Komisji ds. Jakości Kształcenia w Wydziałowy Zespół ds. Jakości i Programów Kształcenia. Uchwałą nr 384/12/2011 Rady Wydziału Nauk Ekonomicznych i Zarządzania z dnia 8.12.2011 powołano Zespoły Kierunków ds. Jakości i Programów Kształcenia na poszczególnych kierunkach prowadzonych na Wydziale, w tym dla kierunku *Informatyka i ekonometria*. Do zadań Zespołów Kierunkowych należy między innymi:

- ocenianie warunków realizacji procesu kształcenia,
- analizowanie warunków i trybu rekrutacji na studia,
- weryfikowanie osiągniętych efektów kształcenia,
- analizowanie zakładanych i uzyskanych efektów z realizacji praktyk,
- dbanie o wysoki poziom kadry dydaktycznej.

Nadzór nad działaniami w zakresie jakości kształcenia sprawuje Pełnomocnik Dziekana ds. Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia powołany uchwałą Rady Wydziału

WNEiZ z dnia 18.04.2011. Istotną rolę w procesie zarządzania jakością kształcenia odgrywają: wydziałowy koordynator ds. procesu Bolońskiego oraz koordynatorzy ECTS.

Podstawowe procedury i dokumenty systemu zarządzania jakością kształcenia zawierają uchwały Senatu US oraz zarządzenia Rektora US. Na WNEiZ US obowiązują dodatkowo dokument pt. *Księga Jakości* (dostępny na stronie internetowej Wydziału). Reguluje on szczegółowo, między innymi, zasady ankietyzacji i hospitacji przeprowadzanych w ramach oceny jakości kształcenia, oceny efektów praktyk oraz oceny procesu rekrutacji. Zgodnie z obowiązującymi na Uczelni uregulowaniami za dokonywanie okresowych przeglądów i doskonalenie programów kształcenia odpowiadają Zespoły Kierunkowe ds. Jakości i Programów Kształcenia. Zespoły te formułują wnioski na podstawie opinii zespołu nauczycieli akademickich zaliczanych do minimum kadrowego kierunku studiów oraz pracodawców, a także analiz programów kształcenia pod kątem ich zgodności z obowiązującymi przepisami prawa oraz zakładanymi efektami kształcenia a także ankiet prowadzonych wśród studentów i absolwentów. Kierunkowe Zespoły ds. Jakości i Programów Kształcenia przedstawiają wnioski dotyczące powyższych zagadnień Wydziałowemu Zespołowi ds. Jakości i Programów Kształcenia. Wydziałowy Zespół na tej podstawie sporządza sprawozdanie i przedstawia je Dziekanowi Wydziału oraz Uczelnianemu Zespołowi ds. Jakości Procesu Kształcenia.

Na Wydziale znajduje się dokumentacja potwierdzająca funkcjonowanie tych organów (protokoły z posiedzeń tych organów).

Wydziałowy system zarządzania jakością kształcenia funkcjonujący w obecnym kształcie na Wydziale Nauk Ekonomicznych i Zarządzania zatwierdzony został uchwałą Rady Wydziału nr 177/09/2012 w dniu 20.09.2012.

Działaniem Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia objęci są interesariusze wewnętrzni i zewnętrzni. Zakres działania systemu obejmuje także monitorowanie karier zawodowych absolwentów w celu doskonalenia procesu kształcenia oraz wykorzystywanie opinii pracodawców do tworzenia i doskonalenia programów kształcenia.

Szczególnie istotne w działaniu WSZJK są badania prowadzone w formie ankiet, mające na celu uzyskanie opinii studentów, słuchaczy i doktorantów po zakończeniu każdego cyklu zajęć dydaktycznych, opinii pracowników o warunkach kształcenia, opinii pracodawców o kompetencjach absolwentów. W tym celu został już zakupiony przez Uczelnię system i oprogramowanie do ankietowania. Zadaniem powołanego Biura ds. Jakości Kształcenia jest przede wszystkim wspomaganie podejmowanych przez Pełnomocnika Rektora ds. Jakości Kształcenia działań o charakterze koncepcyjnym i organizacyjnym oraz koordynacja przedsięwzięć zmierzających do zapewnienia i podnoszenia jakości kształcenia w Uczelni. Biuro obsługuje Uczelniany Zespół Rektorski oraz wspiera Pełnomocnika w gromadzeniu i przetwarzaniu informacji dotyczących systemu, monitoruje doświadczenia innych szkół wyższych w zakresie jakości kształcenia. Organizuje też szkolenia i seminaria dotyczące zagadnień jakości kształcenia oraz uczestniczy we wprowadzaniu systemu antyplagiatowego *Plagiat.pl* w Uniwersytecie. Biuro również uczestniczy w przygotowaniu uczelnianego systemu badania warunków kształcenia oraz systemu ankietowania studentów.

W celu monitorowania procesu dydaktycznego wszystkie jednostki WNEiZ mają obowiązek odbywania zebrań poświęconych problematyce jakości kształcenia, a następnie przekazywania sprawozdań do sekretariatu Dziekana (Zarządzenie nr 1 Dziekana WNEiZ w sprawie obowiązku monitorowania procesu dydaktycznego z dnia 18.04.2011 oraz Zarządzenie nr 3 Dziekana WNEiZ w sprawie doskonalenia procesu dydaktycznego z dnia 1.10.2009). W zarządzeniach tych wskazuje się między innymi, że w celu podniesienia poziomu jakości kształcenia wprowadzony zostaje obowiązek organizacji wewnętrznych comiesięcznych zebrań dydaktycznych z pracownikami w jednostkach organizacyjnych

Wydziału, dotyczących przebiegu i sposobu realizacji procesu dydaktycznego w zakresie prowadzonych przez jednostkę specjalności i przedmiotów. Sprawozdania z tych spotkań w formie protokołu wraz z wnioskami zawierającymi sugestie do planów i programów studiów oraz wprowadzania nowych rozwiązań składane były do końca każdego miesiąca (obecnie raz w semestrze).

W ramach systemu tworzenia zachęt i warunków do podnoszenia kompetencji nauczycieli akademickich, w tym istotnych dla właściwego projektowania i realizowania procesu dydaktycznego, dokonywane są okresowe oceny pracowników i wprowadzony jest system premiowania nauczycieli akademickich prowadzących kształcenie o wysokiej jakości, a w szczególności stosujących w procesie dydaktycznym innowacyjne metody, techniki i narzędzia (przykładem może być konkurs organizowany przez Samorząd Studentów WNEiZ pt. „Złota Kreda” oraz nagrody za pracę naukową, której jakość przekłada się bezpośrednio na jakość i aktualność dydaktyki).

Wdrożono również rozwiązania zmierzające do zwiększenia zainteresowania studentów i absolwentów problematyką jakości kształcenia, a zwłaszcza uczestniczenia w anonimowych badaniach ankietowych pozwalających na uzyskanie ich opinii na temat jakości kształcenia. Na stronie internetowej upowszechniono informacje o możliwości składania ankiet przez studentów drogą elektroniczną oraz o możliwości zapoznania się z wynikami w systemie *e-Dziekanat* (przez studentów) oraz w Intranecie (przez pracowników Wydziału). Przedstawiciel Samorządu Studenckiego, jako członek zespołu, uczestniczy w spotkaniach WSZJK, a także w spotkaniach z Pełnomocnikiem Dziekana ds. Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia. Wyniki badania jakości studiów na kierunku *Informatyka i ekonometria* przeprowadzonego w roku akademickim 2011/2012 zostały upublicznione (por. dalej). Raz w roku Dziekan ma obowiązek informowania Rady Wydziału o realizacji efektów kształcenia, a następnie ocena ta wraz z sugestiami minimum kadrowego kierunku ma stanowić podstawę doskonalenia prowadzonego procesu kształcenia.

Aktualnie na mocy Uchwały Senatu z dnia 29 marca 2012 r. w sprawie wytycznych dla rad podstawowych jednostek organizacyjnych dotyczących uchwalania programów kształcenia dla studiów wyższych, doktoranckich, studiów podyplomowych oraz kursów dokształcających Uczelnia przygotowała harmonogram prac nad dostosowaniem programów kształcenia do Krajowych Ram Kwalifikacji. Rada Wydziału Nauk Ekonomicznych i Zarządzania – Uchwałą nr 147/09/2102 z dnia 20 września 2012 r. zatwierdziła programy kształcenia dla studiów pierwszego i drugiego stopnia realizowanych na kierunku *Informatyka i ekonometria*.

8.2).

Jak wspomniano wyżej na Uczelni przeprowadzana jest ankietyzacja (w formie internetowej) dotycząca opinii na temat jakości studiów na kierunku, obejmuje ona wiele elementów, w ramach ankietyzacji studenci mają możliwość oceny:

- programu studiów i systemu kształcenia na WNEiZ;
- warunków studiowania na WNEiZ;
- aktywności wydziałowych i ogólnouczelnianych organizacji studenckich;
- funkcjonowania administracji na WNEiZ;
- strony internetowej wydziału i Uniwersytetu Szczecińskiego.

W badaniu tym reprezentacyjność studiów ocenianego kierunku wahała się od 10% do 20%, w zależności od typu studiów i stopnia.

Ankieta obejmująca te obszary jest bardzo szczegółowa, jednak studenci nie mają możliwość oceny poszczególnych pracowników dydaktycznych. Podczas spotkania studenci wskazywali na pojawiające się sporadycznie ankiety w formie papierowej, jednak nie miały one charakteru systemowego. Studenci nie otrzymywali informacji zwrotnych na temat

wyników ankiet, i ewentualnych działań podejmowanych przez Władze Wydziału w związku z uzyskaną z ankiet wiedzą. Samorząd studencki miał wpływ na kształt i treść ankiety. Dodatkowo Samorząd studencki przeprowadza badanie opinii studentów na temat jakości pracy dziekanatów, w opinii studentów to badanie wpływa pozytywnie na poprawę obsługi administracyjnej. Dodatkowo Samorząd studencki na Wydziale organizuje już od 16 lat konkurs na najlepszego wykładowcę „Złota Kreda”, konkurs ten ma na celu wyłonienie najbardziej przyjaznego studentom oraz najlepiej przygotowanego merytorycznie wykładowcę, działania podejmowane przez Samorząd mają wartość dla procesu podnoszenia jakości kształcenia na Wydziale.

Wewnętrznym Systemem Zapewnienia Jakości Kształcenia objęci są w zakresie tworzenia koncepcji i efektów kształcenia także interesariusze zewnętrzni. Odnosi się to zarówno do bezpośredniej współpracy Wydziału z przedstawicielami rynku pracy (Rada Konsultacyjna, jak i działania Biura Karier, praktyków).

Tabela nr 1. Ocena możliwości realizacji zakładanych efektów kształcenia (odrębnie dla każdego poziomu kompetencji).

Zakładane efekty kształcenia	program i plan studiów	kadra	infrastruktura dydaktyczna/biblioteka	działalność naukowa	działalność między-narodowa	Organizacja kształcenia
Wiedza	+/-	+	+	+	+	+
Umiejętności	+/-	+	+	+	+	+
Kompetencje społeczne	+/-	+	+	+	+	+

- + - pozwala na pełne osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia
- +/- - budzi zastrzeżenia - pozwala na częściowe osiągnięcie efektów kształcenia
- - nie pozwala na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

Ocena końcowa 8 kryterium ogólnego: *w pełni*

8.1) W Uniwersytecie Szczecińskim system zapewnienia jakości kształcenia został ustalony i zatwierdzony Uchwałą nr 90/2011 Senatu z dnia 24 listopada 2011 r. w sprawie Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia w Uniwersytecie Szczecińskim. Uchwała ta określiła politykę oraz procedury zapewnienia jakości, stworzenie mechanizmów stałego zarządzania, monitorowania i doskonalenia systemu, dostarczanie władzom Uniwersytetu niezbędnych informacji do zarządzania procesem kształcenia,

8.2) Wydziałowy system zarządzania jakością kształcenia funkcjonujący w obecnym kształcie na Wydziale Nauk Ekonomicznych i Zarządzania zatwierdzony został uchwałą Rady Wydziału nr 177/09/2012 w dniu 20.09.2012. Działaniem Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia objęci są interesariusze wewnętrzni i zewnętrzni. Zakres działania systemu obejmuje także monitorowanie karier zawodowych absolwentów w celu doskonalenia procesu kształcenia oraz wykorzystywanie opinii pracodawców do tworzenia i doskonalenia programów kształcenia.

9. Podsumowanie

Tabela nr 2 Ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
	wyróżniająco	w pełni	Znacząco	częściowo	niedostatecznie
1. koncepcja rozwoju kierunku		X			
2. cele i efekty kształcenia oraz system ich weryfikacji			X		
3. program studiów		X			
4. zasoby kadrowe		X			
5. infrastruktura dydaktyczna		X			
6. prowadzenie badań naukowych		X			
7. system wsparcia studentów w procesie uczenia się		X			
8. wewnętrzny system zapewnienia jakości		X			

Z tabeli nr 2 wynika, że za wyjątkiem jednego kryterium, Uczelnia spełnia kryteria oceny programowej, w pełni. Kryterium dotyczące celów i efektów kształcenia oraz systemu ich weryfikacji spełnione jest w stopniu znaczącym. Głównie zastrzeżenia Zespół oceniający formułuje odnośnie do efektów kształcenia na studiach I i II stopnia. Dotyczą one dwóch zagadnień: niewłaściwego określenia niektórych efektów, jako efektów z obszaru nauk ścisłych zamiast z obszaru nauk społecznych. Np. efekty zakwalifikowane do obszaru nauk ścisłych dla studiów I stopnia dotyczące zagadnień związanych z wiedzą z zakresu matematyki, rachunku różniczkowego, algebry liniowej, rachunku prawdopodobieństwa (X1A_W02, X1A_W03), są elementami podbudowy do realizacji efektów z obszaru społecznego (S1A_W06), tj. służą realizacji efektu ostatecznego: *zna metody i narzędzia, w tym techniki pozyskiwania danych, właściwe dla dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla studiowanego kierunku studiów, pozwalające opisywać struktury i instytucje społeczne oraz procesy w nich i między nimi zachodzące* (S1A_W06).

Niewłaściwe jest także określanie efektów specjalnościowych jako efektów kierunkowych, ponieważ będzie taka część studentów, która nie zrealizuje tego efektu z powodu wyboru innej specjalności. Wyodrębnienie efektów szczegółowych (specjalnościowych) pozwoli na „włączenie” ich do bardziej ogólnie sformułowanych efektów kierunkowych i wskaże na potencjalne sposoby (ścieżki) uzyskania tych efektów kierunkowych.

Warto zwrócić także uwagę na politykę informacyjną skierowaną do studentów w kontekście założonych efektów kształcenia. Studenci mają małą wiedzę na temat efektów kształcenia, a także systemu ich oceny.

W odpowiedzi na raport z wizytacji Uczelnia skorygowała właściwie efekty do obszaru nauk społecznych oraz określiła efekty specjalnościowe, a zatem można dokonać zmiany kryterium 2 na w pełni

Tabela nr 2 Ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
	wyróżniająco	w pełni	Znacząco	częściowo	niedostatecznie
2. cele i efekty kształcenia oraz system ich weryfikacji		X			